

ELŐFIZETÉS

HELYEKEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Három évre ..... 60 korona.
VIDÉKEKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Három évre ..... 84 korona.
HIRDETÉSEK:
 Első sorban per sor egyeztet 20 fill.
 utána minden következőnél 16 fill.
 Hosszabb per sorok 25 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

STAUER JÓZSEF

Péntek, november 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Bornemissza Zelenyák.
- Zugbankárok a vádlottak padján.
- Aradi url fluk bűnszövekezete.
- Akasztófa készül Temesvárott!
- Inkább a halál...
- Aradi tréfák.
- Ki legyen az aradi primadonna?
- A fővárosi rendőrség besugója.
- Lelkés és tanító harca.
- Tarkaságok.

Törvénytelenység és drágaság.

Arad, november 23.

Az anyakönyvi hivatal tanúsága szerint Aradon az idén feltűnően szaporodik az olyan gyerekek száma, akik elfelejtettek apáról gondoskodni, mielőtt megszületnek. Ezt a könnyelműségüket az állam és az erkölcsi világrend azzal bünteti, hogy egész életükre törvényteleneknek bélyegzi őket. Még szerencse, hogy az irgalmas természet nem aggat rájuk valami elválaszthatatlan jelet, amely a született apátlanosságukat elárulná. Azonban, úgy látszik, így is kellemetlenek a társadalomnak, különben nem tartanák őket külön nyilván, s nem adna okot a tisztos és jámbor emberek fejcsóválására, hogy ime, Aradon, ahol a kultúra növekedését minden egyébben oly örömdetesén tapasztaljuk, ép a törvénytelen gyerekek száma az idén növekvőben van.

Vajon igazán a műveltség rovására megy ez a jelenség? A falun, ahol a vadházasságok divatja nem akar aláb-

hagyni, még el lehetne mondani. Ott azonban a törvénytelen gyerek nem is olyan jelentős valami, mint a városban. Falun, ahol talán rá nem érésből, talán az esketőköltség hiánya miatt, talán azért is, mert egy-egy hegylakó messze lakik az anyakönyvvezetőtől, vagy végül pusztán öröklött megszokásból pap és törvény nélkül állanak össze a párok, az ilyen együttélés sokszor halálig tart, s a gyerekek fölnevelése ép oly módon történik, mint az elismert házasság sarjadékaié. Azok a gyerekek is törvénytelenek, de ezt az apjuk nem veszi tőlük rossz néven, és többnyire ők se tudják. Fel nőnek, — s a törvényt adó államtól annyira már nem tekintik őket törvényteleneknek, hogy be ne sorozza őket és hogy, ha lehet, adót ne szedjen tőlük.

A városban azonban a törvénytelenek szaporodása mást mutat. A város emberei tudják az anyakönyvvezetőhöz vezető utat; a vallásos érzés se pusztult ki a legtöbbször annyira, hogy pap elé ne kívánkozhatnának. S itt jobban hallják, könnyebben veszik tudomásul a társadalom lenézését, kiközösítését, amely a törvényteleneket éri. Az apák lelkiét itt inkább megmozdíthatja az a tudat, hogy az ő bűneikért, az ő mulasztásukért az a gyerek fog szenvedni, a porban maradni, aki elvégre az ő vérük, miért nem élnek ezek rendes házasetet, olyat, amely az anyakönyvvel kezdődik, s ha a válópör ketté nem vágja, a sirig tart?

Bizony, ez nem az erkölcsnek, a kulturának kérdése. Egyébé: a drágaságé. A házasság együttélése terhei egyre drágábbak lesznek; nemcsak a fényűző, reprezentáló, nyomorát takargató intelligenciában, hanem a legalsóbb néposztályokban is. Drága a lakás, a családi élet legelső kelléke: a munkás otthona, egyszobás menedékeért sokszor tíz-tizenkét forint havi bért kénytelen fizetni, ami az ő keresetéhez nagyon nagy ár. Azután megdrágult az élelem, a ruházkodás, minden egyéb. A szerelem még az alsóbb néposztályokromlatlan gyermekeinél se olyan vak, hogy a házasetlet jövőjének ezeket a kihatásait meg ne lássa. Ahol pedig a házasetlet ritkább lesz, ott a futó viszony, a kötelesség nélkül való szerelem sűrűsödik el s szüli a gyermekeit. Mert a városban a törvénytelen gyerekek nagyobb része nem a „vad” házasságokban születik, amelyek vad-sága annyira nem terjed, hogy a gyerekekről ne gondoskodnának, azt békés együttélésben föl ne nevelné. A város törvénytelenjei többnyire az apától elhagyott, vagy eléggé nem gondozott hajtások, akiket vagy az anyának nagyobb energiája és szeretete nevel föl, vagy az állam, a város nyakába szakadnak. A vadházasságok gyerekei rendes foglalkozást űző emberek, a falu közönséges népe lesz; a város törvénytelenjei, ha idejében szerető kezekre, vagy az állam fölkarolására nem akadnak, a bűnre zuhanók tömegét szaporítják.

A gyémántos diadém.

Irta: Szecső Vilmos.

Elt Budán a hatvanas években egy szegény, szomorú, rongyos legény. Bolti szolga volt és Névtelen Jánosnak hívták. Hívták pedig Névtelen Jánosnak azért, mert se apját, se anyját nem ismerte senki; őt magát rongyos pólyába burkolva, egy dohos kapualjában találták háromhetes korában. Fölnevekedett, isten tudja hogyan. Itt egy falat, ott egy morzsa, goromba szó eminnen, ütleg amonnan, érdes sajnálkozás jobbfelől, goromba tréfa balfelől. A gyerekek félszeg lett, sunyi, gyáva és bubánatos. Homályos kajumélyedésben, tán azon a helyen, ahol találódott, titkos és keserű könnyeket sirt és mélan sóhajtott azok után, akiktől származott s akiket nem ismert. Sokszor félt remény-nyel nézett zord, idegen arcokba, várva egy titkos, boldog és csodás fölvilanást, mely bevilágítana létezésének fájó rejtelmébe. De soha, soha. Egy mélyenfekvő, alacsony és penészes boltban szolgálatoskodott és innen cipelte szét egész nap a csomagokat a régi város furcsa utcáin.

Igy bardukolt egész nap a csomagok terhe alatt a zegezugsos sikátorokban, a lábát feltörte a hegyes kő, a szívet sebezte a rejtelen, hogy miért van ő itt és miért kell így görnyednie. A garasát fölette mind egyszerre meghón, telhe-

tetlenül és boldogan, aztán éhezett napokig és lázas szeme furcsa képeket látott abban a budai levegőben, amelyben élő emlékek és halott remények illatoznak. Ilyenkor megfajzott és megérzett valamit, mintba ő rá még várna valami és ez visszatartotta attól, hogy bele ne vesse magát a nagy folyamba, melynek hullámai olajosan, zöldes szürkén, rejtelmesen villóznak tova.

Egy este éhesen, bámészan, lázasan botorkált az utcán. Csillogott, ragyogott minden, sok látni való. A koronázási ünnepségek idején történt ez. A királyi várba pompázó, ragyogó, dus kocsi tábor vonult föl. Selyem, prém, drágakő csillant ki káprázatos szinpompában a remek batárokból. Névtelen János ott bámészkodott, a keze a zsebében és fogta, erősen fogta, hogy el ne vesszesse valahogy az értékes, egyetlen pénzdarábját, egy lapos négykrárcsot. Valami bizonytalan düh, valami keserű lázongás szorította össze a szívet. Nem tudott hazamenni, irtózza gondolt nyomorult vackára és megborzon-gott a gondolattól, hogy bele kell fektednie. Csavargott föl-alá. Telt az idő. Im egyszerre újra fölűnt a kocsi tábor. Jött vissza a vendégsereg a királyi várból. Névtelen János állt és bámult. Eleinte sűrűn vonultak el a hintók egymásután, aztán ritkábban jöttek, majd csak szörványosan tűnt föl egy egy elkésett búr. A népség is oszladozott, a rendőrlégények is elko-cogtak, csönd és elhagyottság borult újra a

meredek budai utcára. Névtelen János még mindig ott állt. Most újra fölűnt egy hintó. S amint elrobogott mellette, János egy igen halk, leheletszerű pengést hallott! A kocsi már el is tűnt az utca fordulóján. János az utra pillantott. Valami megcsillant a kövezeten. János odarohant. Fölemelte. A szeme káprázott, a keze reszketni kezdett. Fekete ezüstbe foglalt gyémántos diadém volt, a gyémántok oly sűrű sora csillogott, villogott, szikrázott rajta, hogy bántotta az ember szemét. János hirtelen a kabátja alá dugta a kincset és reszketve nézett szét. De sehol egy emberi lény. Nem látta senki.

Névtelen János szivdobogva ment haza és meggyújtva a nyomoru mécsesét szük odujában, éhesen bámulta a ragyogó kincset. Aztán elzárta gondosan a kádájába. Leült és gondolkozott. Bizonyos, hogy boldogabb lett volna, ha e mérhetetlen drágaság helyett egy kékhasu bankót talál. Ebből rögtön és alaposan jólakhatott volna. De a rettentő szerencsének, amely érte, rettentő az árnyéka is. Mert ezt a kincset nem értékesítheti. Sem ma, sem holnap, mert fölön-fogják rögtön és tömlöcbe csukják. De egy fél év múlva sem. Mert az ilyen esemény emlékezete nem mulik el egyhamar. Csak sokára, nagy sokára, majd egyszer, valamikor, ha majd már homály borul erre az egész dologra, — akkor lesz pengő pénz ebből a sziporkázó ékszerből. De mindegy, ő gazdag, mérhetetlenül gazdag.

Ép ma idézi valamelyik német ujság Wilhelm Busch-nak, a pazar humoru német versírónak bókversét: „Vater werden ist nicht schwer, Vater sein dagegen sehr!“ Bizony, amilyen könnyű apává válni, olyan nehéz apának, családfőntartónak lenni. És egyre nehezebb lesz. S aki ebben erkölcsstelenséget lát, — amint hogy nem erkölcsstelenség, csak veszedelmek talaja — az küzdjön és tegyen valamit az ilyen erkölcsstelenségeknek és más bajoknak is szülőoka, a drágaság ellen. Erre tanít az anyakönyv.

Bornemissza Zelenyák.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 23

A belügyi költségvetés általános vitája a Ház mai ülését is egészen lefoglalta, így a miniszterelnök ma sem juthatott szóhoz.

A Ház mai ülését feltizenegy órakor nyitotta meg Návay Lajos elnök. A jegyzőkönyv hitelesítése után jelenti az elnök, hogy Jankovich Béla lemondott a bizottságokban viselt tagságairól. Bemutatja Nagy Emil képviselő levelét, melyben a szolnoki kerület mandátumáról lemond. Az elnök fölhatalmazást nyer a Háztól, hogy az új választás elrendelése iránt megtehesse az intézkedéseket.

Napirend szerint következett a belügyi tárca költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

(A választói reform.)

Batthyány Tivadar gróf reflektál Szivák Imre szavaira, melyben sürgette a városok segítyezéséről szóló törvényjavaslat benyújtását. Ezt ő is kívánja és sürgeti, annál is inkább, mert a függetlenséget és 48-as pártnak is ez az álláspontja. Ha a kormány egy erre irányuló javaslattal jön a Ház elé, a függetlenségi párt szívesen megszavazza. Foglalkozik ezután a munkapártból elhangzott kijelentéssel, azzal tudniillik, hogy a választói reform megalkotása előtt a közigazgatás államosítását követelték. Ilyen merész kijelentést csak akkor szabad tenni a többség tagjainak, ha arra fölhatalmazást kaptak választóiktól. A közigazgatás államosításának programja nem volt benne a kormány programjában, sem semmiféle nyilatkozatában, tehát ez a Ház nem jogosult a rendkívüli fontosságú kérdésben dönteni. A választói

tójjal pedig nem engedik a reformot összekapcsolni, mert a választójogi kérdés már eléggé komplikálva van s elég messzire kitolódott. Kifogásolja, hogy a kormánynak még mindig nincs a választójogi kérdésben álláspontja. A választójog ügyével szemben a többségben mutatkozó tünetek csak emelik a ki-sebbség harci kedvét s ha elmúlik a fegyverszünet, olyan harcot kezdenek az általános választói jogért, amelyet a demokráciának ez a nagy ügye megérdemel.

(Az egyke)

Vajda Sándor, román nemzetiségű, szerint az a magyarosító politika, amely a nemzetiségeket akarta legyűrni, csődöt mondott. A nemzetiségi kérdést szerinte a közigazgatási hatóságok csinálják. Az anyakönyvvezetők pedig az idegen hangzású neveket jogtalanul magyarosítják.

Nadányi Gyula: Hát magából ki csinált Vojvodát, hiszen Vajda volt? (Nagy derűtlenség.)

Vajda Sándor: Az egyke kérdéséről szól és megemlíti, hogy egyes lapok, amelyek az egyke ellen irnak, prostituáló hirdetéseket közölnek. Ezután a költségvetés néhány tételével foglalkozik és kijelenti, hogy nem szavazza meg a társa tételét.

Sümei Vilmos polemizál Vajdával és erőlyesen visszautasítja a nemzeti érzést arculesapó kijelentését. Ilyeneket más parlamentben nem tűrnének meg. A nemzetiségi kérdést az izgatók, a Vajda-Vojvodák csinálják.

Mihályi Tivadar: Nevetséges.

Felkiáltások: Rendre! Rendre!

Sümei Vilmos: Nem erőszakos magyarosítás, hanem oláhosítás folyik. Erdélyben fogy a magyarság, mert oláhosítják őket. Polemizál Rakovszky Istvánnal a közigazgatás reformját illetőleg. Nemzeti szempontból veszedelmesnek tartja a közigazgatás államosítását. Az ivóvíz kérdésének rendezése elsőrangú feladat, kapcsolatosan a csatornák és vízvezetékek ügyével. A fürdőügy föllendítésére is meg kell tenni az intézkedéseket.

(A néppárt humoristája.)

Zelenyák János néppárti a közegészségügy terén tapasztalt dekadenciát teszi szóvá. Ennek kapcsán szükséges, hogy népünk testi egészségének az ápolására mi is tegyünk valamit. Csodálkozik azon...

Rudnyánszky György: Mi is!

Zelenyák János: Min csodálkozik? (Derűtlenség.) Csodálkozik azon, hogy fürdőinket és gyógyhelyeinket nem keresik fel az idegenek. A gyógynövényekre tereli a figyelmet.

Egy hang: Gyógyfűvek! (Derűtlenség.)

Zelenyák János: Jó volna, ha a képviselők egy része foglalkoznék a gyógyfűvekkel. (Élénk

derűtlenség.) Ő irt egy könyvet a gyógynövényekről s ezért kuruzslónak nevezték...

Egy hang jobbról: Az helyes! (Élénk derűtlenség.)

Zelenyák János: Pedig ő csak kenyeret akart adni a magyar népnek. Egészségügyi pedagógiumokat kellene létesíteni s azokban az alkoholistának gyermekeit elhelyezni. Nézzük csak, milyen egy ilyen gyermek lelkivilága?

Egy hang jobbfelől: Ajnye! (Zajos derűtlenség.)

Zelenyák János: Ki az a bolond? (Harsogó kacagás.) Egyébként ebben a közbeszólásban van igazság, mert a képviselő urak tudják, hogy az alkoholnak a választásoknál sokat köszönhetnek. Én még nem láttam jó kortest, aki józan lett volna! (Nagy derűtlenség.) Az alkoholisták gyermekeiből lesznek a proletárok. Ez a kor az alkoholizmus kora. Figyelmebe ajánlja ezt a belügyminiszternek! Magyarország és Ausztria évenként 1400 millió koronát költ alkoholra!

Az előzetes eszközöket az alkoholizmus csökkentése végett a gyermekeknek kell kezdeni. Egy öreg, negyvenesztendő részegest már nem lehet megmenteni. (Nagy derűtlenség.) Svájci gazdasági erején meglátszik, mennyit köszönhet az alkoholizmus elleni küzdelemnek. Ott alkoholmentes almabort és szőlőbort isznak... Az (Nagy derűtlenség.) Ósmagyarok sem azért jutottak el Augsburgig, mert részegek voltak, (Derűtlenség.) hanem azért, mert edzett emberek voltak. A belügyminiszter tiltsa meg, hogy gyermekek a kocsmákat látogathassák. A költségvetést nem fogadja el.

A vitát holnap folytatják. Az ülés három-negyed kettőkor véget ért.

A néppárt válsága. A néppárt válsága tegnap tetőfokára ért és nyomban le is zárult. Rakovszky Istvánt, aki a katolikus nagygyűlés közönsége előtt szükmarkusággal vádolta meg a főpapokat és lagymatagsággal a klerikális sajtót — egyszerűen visszaléptette a párt a vezető-szereptől. Rakovszky máttól fogva csak közkatona a pártnak. Hogy meddig, ezt maga a néppárt se tudja. A pártnak egyik tagja így nyilatkozott ma Rakovszky esetéről: — Rakovszky István most lipótmegyei birtokán, Nagyhelmeceen van. Alternatíva elé állítottuk: vagy visszavonul az aktív politikától, vagy kiléptetjük. Rakovszky belátta, hogy hibázott. Mi nagyon lojálisak voltunk Rakovszky iránt, aki elkövette azt a hibát, hogy egész sereg vidéki hívünk előtt gyöngítette a párt erejét és kilátásait.

Rongyosan és éhezve, szidalmazva és meglökődve, — gazdag, gazdagabb, minden kintójánál. Mert ezt a végzet vetette oda neki, a végzet, mely elfujja az emberi törvényeket, a törvényt is, amely azt mondja, hogy ez — ez lopás. Igen, a végzet, a sors, mely végre Névtelen János felé fordult mosolygó és sugaras arccal, teljes, áldott és édes ábrázatával feléje ragyogott, föléje, aki névtelen, akinek sem házája, sem bölcsője, sem tisztos nyoszolyája.

És egy új, meleg és szárnyaló érzés, egy édes és forró bizakodás lopózott a János szívébe. Egy láthatatlan, jóindulatú, titokzatos, nagy hatalmat érzett most maga fölött, egy nagy puha és meleg szárnyat, mely áldón és enyhén betakarja, és vidám sugarakból szőtt köpönyeget, mely puhan és melegen borult a vállára. Színes rakéták robbantak föl a levegőbe, a szerencsének, sikerenek és reménynek ragyogó színelőjei. János bizott magában, jövőjében, szerencséjében.

És János nem ette meg egyszerre minden garasát. Akinek akkora kincs van a ládájában, nem mohó és nem telhetetlen. A garasok összegyűltek. És János vett egy sátorlajja portékát és kiállt vele az Anna-templom előtti bucsura. És pénzt megháromszorozta. Akkor egy kapu alatti kis zsidó hirtelen meghalt és János megvette a holmiját. Ezt elházalta hamar és sikeresen. A gyémántos diadémra gondolt, bizakodás és bátorság dargasztott mellét és a hős Névtelen elkezdett kúpcskedni. Nem volt válogató. Min-

den jó volt, amihez olcsón lehetett hozzájutni és drágábban tovább adni. És a szerencse, amelyben büszkén és ittasan bizott, hűségesen szolgált. Egy nap arra ébredt, hogy pénze van. Aztán boltot nyitott, föllendítette, tovább adta. Mind nagyobb, nagyobb vállalkozásba kezdett, nőtt, gyarapodott. Vakmerő lett, egy eddig szunynyadó, pihent, őserő energiát szolgált. És különös sugarak táplálták ezt az energiát. Sugarai a gyémántos diadémnek, amelyet esténtint maga elé tett, s amelyben lopva és ragyogó szemmel gyönyörködött. Eadni? Jaj, még nem. Még korár is van. De különben is, nem égető. Varjunk. És nehezen is tudott volna megválni tőle, mert az élet, talizmánját, boldogságának, szerencséjének meleg és csillogó napját látta már benne.

És a pénz, mintha megbolondult volna, úgy tódult hozzá. A Névtelen név már nem volt ismeretlen. Megnőtt, gyermekei lettek, háza volt, nagy gazdagsága. És ezek a fényes, boldog sugarak mind a gyémántos diadémból áradtak ki. És tisztelet, becsülés környékezte mindenütt Névtelen Jánost. És mert a becsülés becsületet szül, Jánost lassan-lassan egy furcsa, egy meleg gondolat ejtette hatalmába. Immár évtizedek multak el. Az elveszett diadém dolga feledve van. Végre is meghozott már János számára mindent, amit meghozhatott. El kell adni a kincset. Igen, el fogja adni és a pénzből, amit érte kap, egy nagy, jótékony alapítványt tesz. A gondolat

mind jobban megtetszett neki, s végre anyyira megszerette a tervet, hogy elhatározta megvalósítását.

Egy este kivette kincsét a ládából, ahol annyi éven át pihent, a honnan annyiszor sügárzott rá biztató fényvel, — a szíve, mi tagadás, fájt is érte nagyon, — becsomagolta és elsielt vele. A fútcára ment és benyitott vele a legelső ékszerész boltjába.

Ott nagy reverenciával fogadták.

— Ezt az ékszer — szölt Névtelen János és egy kevéssé reszketett a hangja — megvettem kéz alatt. Szeretném megbecsültetni. Mennyit ér vajjon?

És meredt szemmel bámult az ékszerészre, aki jobbra-balra forgatta kezében a kincset és vizsgáló szemmel nézegette.

— Hm, — dűnyögött az ékszerész — mennyit adott érte az ur?

— Mennyit? Sokat, nagyon sokat...

— Pedig, pedig... önt megosalták, uram... Ez az ékszer hamis... ez üveg, uram, üveg, nincsen ennek semmi értéke...

Névtelen János sápadtan állt ott. Aztán zsebébe csuszította a diadémet és kibotorkált a boltból. Ziváros és buta kábulat nyomta az agyát és három embernek is nekiment, amíg végre fényes házának kapujához jutott...

Aradi uri-fiuk bünszövetkezete.

— Lopás, betörések. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23

Megirtuk ma, hogy Davidovics Lipót aradi kereskedő feljelentést tett a rendőrségen fia a 16 éves Davidovics Jenő ellen, aki apjának Aradról távollétét felhasználva betört a lakásba és ott néhány társával együtt fosztogatott. A Davidovics-fiúnak nem ez volt az első ilyen cselekedete, mert már Lugoson is meggyűlt a baja a rendőrséggel lopás miatt.

A rendőrség hamarosan kézrekerítette Davidovics Jenőt és kinyomozta társait is. A nyomozás megdöbbentő eredménnyel járt, amennyiben kiderítette, hogy Davidovics Jenő valóságos tolvajbandát szervezett aradi uri gyerekekből. Egymásután állították elő ma a bűnügyi osztályon Davidovics bandájának a tagjait, akik között van egy aradi színésznőnek 13 éves fia és egy vasuti tisztviselőnek három gyermeke. A kis betörőszövetkezet tagjai közül többen középiskolai tanulók voltak, vagy még ma is azok és így történetet meg, hogy az egyik fiatal tolvajt a detektív ma az iskolából, előadásról vezette a rendőrségre.

Davidovics Jenő és társai hónapok óta fosztogatták az üzleteket és árut szállító kocsikat. Már idáig is beismerték, hogy Glück Dezső üzletéből és a Reich féle bazárból több ízben loptak játékszereket és egyéb árukat, az üzleti kocsikról pedig rendszeresen lopkodták a különféle árukat tartalmazó csomagokat. A lopott tárgyakat értékesítették és a pénzen megosztották.

A fiatal tolvajok vezére Davidovics Jenő volt, akire valamennyien rávallottak. A többi négy tolvajhu egytől-egyig azt vallotta, hogy Davidovics biztatta őket lopásra és neki adták a lopott holmik legnagyobb részét is. Davidovics Jenőnek, ámbár csak 16 éves, már számottevő multja van. Lugoson, ahová apja nyomdászinasnak adta őt, néhány társával együtt egyik inastársát szombaton, este a hid alá esalta, hogy ott kifosszák csekély heti keresetéből. A vakmerő gaztett nem sikerült és Davidovicsnak még abban is szerencséje volt, hogy a lugosi törvényszék bizonyítékok hiányában fölmentette.

A mostani betörésnél ágyneműt akartak lopni Davidovics Lipóttól és annak az árán Budapestre akartak utazni. A gyerekek a rendőrségen elmondották, hogy azt tudták, hogy az ágyneműért kevés pénzt kapnak, de Davidovics Jenő azzal biztatta őket, hogy a vonat tetején is fel lehet utazni Budapestre. Ő — mondotta Davidovics — már kipróbálta ezt és hosszabb utat tett meg baj nélkül egy vasuti kocsii tetején.

Az öt tagu társasággal a rendőrség nagyon meg van akadva, mert a gyerekek között olyanok is vannak, akik 14 évnél idősebbek, tehát a gyermekmenhelyre nem utalhatók be. Egyelőre őrizet alatt tartják a kis tolvajbandát, de minél hamarabb átkísérik a bűntetőbíróhoz.

Ez az eset aktuálissá teszi az aradi középiskolai igazgatók régi panaszát, hogy a rendőrség nem közli az intézetek igazgatóságával a kihágást, vagy épen büntettet elkövető diákok neveit és még az is megtörténik, hogy olyan tanuló, aki ellen lopásért folyik az eljárás, zavartalanul látogathatja az előadásokat, sőt talán épen „dicéretes” érdemjegyet kap az erkölcsi magaviseletből, amidőn a törvényszék lopásért elítéli. Nemrégiben is megtörtént, hogy egy iskolaigazgató detektívet kért az éjszakázó,

kétes kávéházakban dortézoló bennlakó diákok ellen. A detektívek ki is nyomozták a diákokat, akik eleinte könyvkötő inasnak, asztaloslegénynek mondták magukat a mulatóhelyen, de a rendőrségen bevallották az igazat. Azt is megállapította a rendőrség, hogy a diákok az internátusból a pincén keresztül szöktek ki. A lumpoló diákok nevét azoaban elhallgatta az igazgató előtt a rendőrség és ami még nagyobb baj: elhallgatja a súlyosabban vétkezőkét is. Az aradi középiskolai igazgatók értekezletet akarnak tartani ebben az ügyben, hogy a rendőrséget tülzött diszkréciójától eltérítsék.

Zugbankárok a vádlottak padján.

(Akinék mellékes a veszteség)

Távirati tudósítás.

Budapest, november 23.

Megesáppant érdeklődés mellett folytatta ma a budapesti törvényszék a zugbankárok bűncrénét tárgyalását. A nagy esküdtzéki terem szinte kong az ürességtől. Mindössze pár ügyvéd és néhány esőkönys tőzsdei ügynök ül a hallgatóság padjain, őket közvetlen érdeklik a börtöntechnikai dolgok. A tárgyalás lassan, vontatottan halad előre. A sértettekhez először a védők, azután a vádlottak intéznek kérdéseket és félóráig is elvitakoznak némely vitás tőzsdei kérdésen. A legvehemensbben Neumann vitatkozik. A tőzsdei machinációk arzenáljának minden fegyverét haroba viszi, hogy megértesse a bírósággal, hogy amivel őt vádolják, azzal bátran megvádolhatnák az egész bankárvilágot. A tárgyalás ma is reggel kilenc órakor kezdődött. A tegnap este kihallgatott Horlitz Stanszlauhoz intéztek kérdéseket a védők. Kisfalvi Rezső dr. védő kérdésére a tanu kijelenti, hogy a fedezetet még Grosz Jakab ügynök látogatása előtt megküldte.

A német bankárok is?

Weinberger Antal tanu tőzsdebizományos, akit tegnap már kihallgattak, több levelet mutat fel. Ezekben Neumann hétszáz brassói és ötszáz jungbunzlai részvény megvásárlására adott megbízást.

Elnök: A levelekből azt látom, hogy Neumann a részvényekre csak fedezetet adott, de azokat tényleg nem vette át. Így van ez?

— Igen.

Dési: Tud-e ön arról, hogy németországi bizományosok is felkeresnek magyarországi komitenseket?

Elnök: Ezt a kérdést nem engedem feltenni.

Védő: A vád az, hogy Neumann Németországban fogdosott komitenseket. Azt hiszem, hogy illusztrációkép szabad bebizonyítanom azt, hogy a németek ugyanígy tettek Magyarországon.

— Ez nem tartozik ide.

— Tudomásul veszem, hogy a védelem korlátozva van ebben a kérdésben.

Kifosztott ulánus kapitány.

Ezután Premavesi Tivadar tolnai ulánuskapitány károsultat hallgatják ki. Elmondja, hogy a Finanzieller Wegweiser révén államvasuti részvényeket vásárolt Neumanntól. Később felkereste őt Kálmán és azt tanácsolta, adja el a papirokat és vegyen háromszáz darab brassói celluloid-részvényt és harminc darab Merkur-részvényt. Összesen tizennyolcezer korona fedezetet adott a cégnek. A megállapodás az volt, ha a papirok esnek, a cég azonnal táviratézson neki. Ezt a cég nem tette meg, pedig borzasztóan estek a papirok. Feljött a fővárosba és elszámolt Neumannal, akitől a még neki kijáró papirokat visszavette.

Dési: Erintkezett-e ön ez ügyben Kreosányi rendőrtanácsos urral?

— Igen. En fordultam hozzá, hogy e gyanus üzletet vizsgálja meg.

— A fedezetből mennyit kapott ön vissza?

— Tizenhét részvényt és ötszázegy korona készpénzt.

Berger Rezső dr.: Át akarta ön venni a papirokat, vagy pedig csak játszani akart?

— Egyelőre differenciára játszottam csak, később azonban meg akartam venni őket, ha jónak bizonyultak volna.

— On egy nap alatt kétféle árfolyamon kötött üzletet. Ebből azt látni, értette a dolgot.

— A különböző árfolyamokról nem tudtam.

Elnök: Ebben az esetben egy feltűnő jelenséget látok. Egyetlen nap volt csak, hogy a brassói emelkedett. Hogy van ez Neumann?

Neumann: A Hermes r. t. igen sok részvényt vásárolt s a tömeges vásárlás felhajtotta az árat. A későbbi folytonos esések okát abban láttam, hogy a Kereskedelmi Bank Romániában hasonló gyárat alapított. Ezenkívül egy bagyatekből nagy tömegrészvényt dobtak ki a tőzsdére. Azt kértem most a kapitány urtól, nem mondta-e, hogy az atyjának is volt celluloid-gyára s ezért érti ezt az üzletet?

— Ezt én nem mondtam.

— Nem figyelmeztettem én önt, hogy a papirok esni fognak?

— On azt mondta, hogy eshetnek is, meg emelkedhetnek is.

— Miben érzi ön megcsalva magát?

— Abban, hogy az áresésről nem értesítettek.

— Hisz ön olvashatta a lapokban.

— Ez igaz, de csak másnap.

Elnök: A törvény írja elő, hogy ön figyelmeztetni köteles a vevőjét a veszélyre.

— Figyelmeztettem őt.

— Igen, de későn.

Neumann: En rimamurányit is ajánlottam, ha ezt megvette volna a kapitány ur, vagyont nyert volna.

— Hátha megvettem! Mit tudja azt ön? (Derűtség.)

Berger Rezső dr.: Mennyi az ön vesztesége?

— Ez mellékes. Gazdag ember vagyok, a veszteség mellékes. (Derűtség.)

A kapitány azután az elnök kérdésére megmondja, hogy a vesztesége körülbelül tízezer korona.

Ezután felolvasták Pdroste Erna müncheni magánzénő panaszát, aki a brassói részvényeken szintén ötezer koronát veszített. A tárgyalást holnap délelőtt folytatják.

VÁROS ÉS MEGYE.

Egy község és a jegyzője. Medgyesbodzás legutóbb viszálykodás ütött ki a jegyző és a képviselőtestület tagjai között. A medgyesbodzásiak megakarják szüntetni a községi irnoki állást és már emiatt összekülönböztek Vermes Alfréd községi jegyzővel. A mult héten tartott képviselő testületi gyűlésen pedig kimondották, hogy Medgyesbodzás csatlakozik ahhoz a mozgalomhoz, amely a csanádmezei Magyarbánhegyes községnek járásbírósgót kér. Vermes jegyző ellenezte, hogy Medgyesbodzás, amely Aradmegyéhez tartozik azt kérje, hogy egy másik vármegye járásbírósgához csatlakozjon. A képviselőtestületben heves jelenetek játszódtak le, amelyek után néhány medgyesbodzásai polgár panaszos levélben följelentette az alispánnál Vermes Alfréd községi jegyzőt, hogy durván bánik velük.

Felebbezés a szanatórium városi segélye ellen. Sugár Jenő dr. és Eles Béla dr. városi törvényhatósági bizottsági tagok felebbezést adtak be a törvényhatósági bizottság közgyűlésének határozata ellen, melylyel az az Urbán Iván Szanatórium céljaira 50,000 korona városi támogatást szavazott meg. Kérik a belügyminisztert, hogy semmisítse meg a határozatot, mert a város pénzügyi helyzete nem engedi meg, hogy közpénzből magánjellegű vállalkozást támogatasson a törvényhatóság.

Az Ovártér vizellátása. Arad város törvényhatósági bizottsága, hogy a Ferenc József város mielőbbi kiépítését lehetővé tegye, azt az elvi határozatot hozta, hogy az Ovártér ellátja ivóvízzel. Az még nincs eldöntve, vajon önálló művet létesít-e a város, vagy pedig mint fogyasztó vizirót állíttat fel a Boczkó utca végén és azt a főcsővel összekötve a város által fizet-

tett vizet juttatja majd a háztulajdonosoknak. A vízvezetési részvénytársaság nevében annak ügyésze Mandl Vilmos dr. éne határozat ellen felebbezést adott be s kérle annak megsemmisítését.

Árvaházi ülés. A városi árvaház igazgató választmányja pénteken d. u. 4 órakor ülést tart, melyre a t. tagokat meghívom. Varjassy Lajos igazg. vál. elnök.

Inkább a halál...

(Megakadályozott öngyilkosság. — Ilyen a jó bíró.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23

Két ember életét mentette meg ma Szathmáry Béla dr. aradi rendőrbíró, akinek hivatalos szobájában diadalt ült a józan emberi ész, a szív, szóval mindaz, ami a jó bíró díszítő tulajdonságai a rideg törvénybetű felett. Az esemény két szerető szívnek a regénye, amely közé öldöklő pallossal állott a paragrafus, de a bírónak sikerült a lesújtó félben levő gyilkoló szerszámot az utjából eltérítenie.

Tegnap beállított a rendőrbíró elé Schwarz Ignác aradi koresmáros megbízásából annak nővére, Weiner Gusztávné és panaszt tett a fivérének szolgáló Szász Mária 17 éves cseléd ellen, aki eltávozott felmondás nélkül a helyéről. Kérte a visszavezetését. Szathmáry dr. megidézte sürgősen a cselédet és miután az bevallotta, hogy igaz a vád, elrendelte: rendőr vigye vissza a szolgálati helyére a leányt.

A cseléd azonban tegnap este ismét elszökött és Bogdán György, Leiningen-utca 2. sz. alatt lakó borbélymesterhez költözött.

Ma reggel újból megjelent Weinerné és arra kérte a bírót, vezettesse vissza másodsor is a cselédet és büntesse meg szigoruan. Előállították Szász Máriát, aki azonban a borbély társaságában jelent meg.

— A leány — mondotta a férfi — az én felszólításomra és biztatásomra hagyta el a helyét, ahol már egy év óta szolgál. Én ezt a leányt igaz szívvel szeretem, az is engem és mi egybe akarunk kelni. Nemrég nyitottam üzletet és minthogy egyedül álló ember vagyok, szükségem van arra, hogy valaki segédkezzék nekem. Ha istent ismer a bíró ur, ne tegyen két embert boldogtalanná, ne vezettesse vissza Szász Máriát. Beesületes iparos létemre nem élem túl a szégyent, ha a menyasszonyomat rendőr kíséri végig az utóán.

— Ragaszkodom a leány visszavezetéséhez — mondotta Weinerné — mert a fivérem koresmáros és cseléd nélkül áll.

A borbélyon láthatólag óriási izgalom volt érte erre a kijelentésre. Egész testében remegni kezdett, sirásra fakadt és kezeit összetéve könyörgött, hogy ne tegyék szerencsétlenné őket. Weinerné hajthatatlan maradt. A bíró lépett közbe és ő maga is szóval igyekezett meggyőzni az asszonyt, hogy követelésétől elálljon és semmi sem használ.

— Akkor mindketten meghalunk — szólalt meg Bogocán — és zsebe felé nyult, hogy revolvért vegyen elő, a maga és a leány elpusztítására. Mielőtt ezt megtehetette volna Szathmáry dr. és Leviczky Dezső tisztviselő megakadályozták és a fegyvert elvették tőle.

— Asszonyom — szólalt meg az izgalmas jelenet elmúltával a bíró — én a helyzetet úgy itélem meg, hogy bírói hatalmam nem szabad gyakorolnom. Itt büntetésnek helye nincs és a leányt vissza nem vezattetem, mert ennak a két embernek a jövője, sorsa, élete ezt így teszi indokoltá. Itt megértésre és nem törvényre van szükség, lássa be, hogy katasztrófát okoz, ha a feljelentéséhez ragaszkodik. A bíró szavai sem érték el hatást a panaszosnál,

azonban annyira megrendítették a borbélyt, hogy az eszméletét veszítve, ájultan vágódott el a padlón. Gyorsan orvost hívtak az orvosi hivatalból és magához térítették a fiatal embert.

— Ha ezek után is fentartja a panaszát — mondta a bíró — akkor én újból kénytelen vagyok kijelenteni, hogy ha itt igazságot szolgáltatnék az lenne a legnagyobb igazságtalanság. Minthogy azonban önöknek az állítása szerint — anyagi kárak van, ha a cseléd elhagyja a helyét, én kezdek arról, hogy minden kárát megtérül.

Ez az érv hatott. A vőlegény lefizetett tíz koronát, hogy a menyasszonya helyét más cseléd fogadja arra az időre, amennyit Szász Máriának még a helyén kellett volna töltenie. A panaszt visszavonta Weinerné.

A fővárosi rendőrség besugója.

— Beugratott poénia. — Boda Dezső nyilatkozata. —

(Saját tudósítónktól)

Budapest, november 23

A Népszava mai számában kiabáló címe alatt leránja a leplet olyan dolgról, amely ugyanis köztudomású volt. Arról tudniillik, hogy a budapesti rendőrség besugót tartott, akiknek az volt a hivatása, hogy a szociáldemokrata párt titkait kifürkessze és terveiről idejében értesítse a főkapitányságot.

A leplező Silberstein Dezső, a párt egyik szereplő tagja, akit a főkapitányság politikai osztálya az elmúlt nyáron besugónak szerződött havi hetven koronáért. Csak szinleg szolgálta a főkapitányságot, mert minden lépésről értesítette a szociálista pártvezetőséget, amelynek utasítására jart el. Ő: hónapig játszotta a kétkulacsos szerepet s most kitalálja bizonyítékait a Népszavában. Ezek a bizonyítékok csakugyan azt igazolják, hogy a rendőrség kémiszolgálatra szerződött, de nem igazolják azt, hogy agent provokátorsággal is megbízták volna, mint állítja.

Egy hírlapíró ebben az ügyben fölkereste ma a főkapitányságot s illetékes helyről kért fölvilágosítást. Kérdésére az alábbi magyarázatot kapta.

Illetékes fölvilágosítás.

— Megfelel-e a valóságnak a Népszava leplezése?

— Részben igen, részben nem. A valóság az, hogy Silberstein Dezsőt Garlathy rendőrtanácsos, a főkapitányság politikai osztályának feje, szerződött besugónak. Ebben nincs semmi elítélendő. A világon minden rendőrség ekként cselekszik, mert a közérdek, a közbiztonság megkívánja, hogy a rendőrség előre értesüljön az elkövetkezendő eseményekről. A rendőrség minden olyan körben tart besugót, amelynek fölforgató, veszedelmes céljai vannak. Rossz rendőrség az, amely nem tart besugókat, hanem nagy szolgálatokat tehetnek a közönség közbiztonsága érdekében.

— Például?

— Hogy csak egy példát említek, rámutatok arra az anarkizmussal érintkező zavargásra, amelyet néhány évvel ezelőtt rendeztek a szociálisták az Andrassy-uton. Emlékezhettek, hogy a pártvezetőség akkor vasbotokat osztogatott szét a tüntetők közt. Mi erről, egy besugó révén, egy nappal előbb értesültünk. Ez a besugó deponálta is nálunk azt a vasbotot és revolvért, melyet ő kapott. Természetes hogy ennek volt köszönhető, hogy olyan készenléttel léphettünk föl, amellyel a zavargást

csirájában elfojthattuk. Ha besugónk nincs, emberek százai heverték volna vérükben az Andrassy uton.

— Tehát a rendőrség nem hibázott semmit ebben a Silberstein-ügyben.

— De igen, egy kis hiba történt. Az, hogy megbíztunk Silbersteinben, holott az lett volna a kötelességünk, hogy a kémet egy ellenkém-mel megfigyeltessük, legalább eleinte.

— Silberstein előadása mindenben megfelel-e a valóságnak?

— Nem. Már vallomása elején elferdíti a tényeket. Nem mi környékeztük meg őt, hanem Silberstein fordult Kádár detektívhez azzal a keserves panasszal, hogy családjával nyomorog s hogy sevisen rajta valahogy. Így került összeköttetésbe Garlathy rendőrtanácsossal. Valószínű, hogy besugói alkalmaztatását azért árulta el a szociálista pártvezetőségnek, mert ezzel olyan pozíciót remélt ott, amely többet jövedelmezhet neki, mint a besugói szerep. Meg aztán már az első időben kiderült, hogy hasznavehetetlen, mint besugó s amidőn észrevette, hogy ugyanis kifelé áll a rudja a rendőrségtől, árult el minket.

— És mi igaz abból, hogy utasítást kapott volna az agent provokátorságra, a beugratásra?

— Hazugság. Utasítása az volt, hogy maradjon pusztán az informálásnál, sőt egyenesen parancsot kapott, hogy az agent provokátóri szerepre nem szabad vállalkoznia. Kijelentem, hogy ez a kis baleset nem tántorítja el a főkapitányságot attól, hogy ezután is tartson besugókat, mert ezt a közérdek megkívánja.

A főkapitány jelentése.

A főkapitány a dolgról hivatalos jelentést is adott ki. Ez is úgy mondja el a dolgot, mint font közölt értesítésünk. Silberstein ajánkozott a detektívnek szolgálatra, aki ennek folytán megtette az ajánlatot, hogy ha neki hirszolgalatokat teljesít, ezzel havonként 50–60 koronát kereshet. Silberstein, kész örömmel vállalkozott erre.

Másnap fölkereste — így folytatja a jelentés — a detektívet hivatalában, aki közvetlen elöljárójánál kötelezőszerűen jelentést tett és utóbbiaktól azt az utasítást kapta, miszerint közölje Silbersteinnel, hogy szolgálatait elfogadja, csakis hirszolgalatokra szorítkozzék, különösen agent provokátorkodástól tartózkodjék. A detektív mindezt közölte nevezettel, mire ő megjelent az osztályvezető előtt, akinél szolgálatait újra felajánlotta. Az osztályvezető ismételte előtte is az előbbi üzenetet, hogy csakis hirszolgalatot teljesítsen, agent provokátóri szolgálatra a budapesti rendőrségnek szüksége nincs. Silberstein mindezeket megértve, távozott. Tényleg teljesített is a rendőrségnek hirszolgalatokat és ezért havi 70 korona díjazásban részesült. Amint a Népszava mai közleményéből nyilvánvaló, Silberstein Dezső szociálista agent provokátor volt és mint ilyen, a detektívet beugratta. Ezzel eldicsőkedni pedig legalább is nagyfokú izlésteleniségre vall.

Az eset a Házban.

A rendőrség besugó-rendszeréről szóló leplezés felől sok szó esett ma a képviselőház folyosóján is. A munkapártban megütközéssel beszéltek arról, hogy a rendőrség ilyen elővigyázatlanul szedette rá magamagát, az ellenzéken pedig élesen kikelték a spicakísérlet ellen. A képviselőház szombati ülésén Batthyány Tivadar gróf a leplezés dolgában meg fogja interpellálni a miniszterelnököt.

Aradi tréfák.

— A vegyész és a cselédhelyezés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23.

Sok szabad idővel rendelkező tréfakedvelő nagy bosszúságot okozott a napokban Klausner Mánónak, a Bing Ede borkereskedő cég vegyészének. A vegyész nem tudta, mikép jut ahhoz a különös megtiszteltetéshez, hogy előtte ismeretlen nagyságák tőle kitűnően főző szakácsnőt és tiszta megbízható száraz dajkát kérnek. És nem tudott mit gondolni, hogy ilyen levelező-lapokat hozott neki a posta:

„Igen tisztelt Klausner ur! Van szerencsém önt felkérni, hogy részemre fél éves gyermekem mellé szoptatós dajkát szerezzen. Ha jól kielégít, cselédintézetét másnak is ajánlani fogom. Tisztelettel: Wironné.

Még ki se elégitette a titokzatos Wironné, helyesebben még ki se dühöngte magát a vegyész a szoptatós dajka-ügy miatt, amikor újból megjelent a levélhordó és ilyen című levelező-lapot kézbesített neki:

„Privát Cselédközvetítő Hivatalnak (Klausner Max urnak — Arad — Bing Ede cégnél.) Vettük f. hó 10-én kelt b. sorait és tisztelettel felkérjük, miszerint az ajánlott cselédleányt (szakácsné) sziveskedjék már december 1-én okvetlenül elővezetni. B. szivességét megköszönve, vagyok tisztelettel Maser Béláné — Arad. Kápolna-utca 17. I. emelet.“

Klausner nem köszönte meg ezt a nagybecsű elismerést, hanem mint az örült, ki letépte szomszédja óraláncát, futott a Kápolna-utca 17. számú ház első emeletéhez, ahol természetesen sok aszszonyt talált, de se Masernét, se az első emeletet nem tudta felfedezni. Mint ama bizonyos férj, aki este a felesége hálószobájának küszöbén sarkantynus oszmát lát, — Klausner is gyanakodni kezdett. Különösen, amikor tegnap egymásnak adták a kilincset a finom illatú hölgyek és mind-mind száraz-, vizes- és szoptatódajkát, meg mindenleányt követeltek tőle, — akkor sejtette, hogy valami misztikum történt vele. Kétségbeesésében folszaladt a rendőrségre s megmutatta a rejtelmes lapokat. Ott kaján mosollyal fogadta egy nagybaszu ur:

— Jó hogy jön. Ön ellen már megindítottuk a kihágási eljárást, mert önt feljelentették, hogy iparengedély nélkül cselédhelyező intézetet tart fenn.

— Tiltakozom a vád ellen, — fakadt ki a vegyész.

Aztán lehiggadt és nyugodtan elmondta kálváriáját, amelyet rosszindulatú emberek járatlak vele.

A rendőrtiszt végül megvigasztalta:

— Ugy látszik — mondta — akik ezt a tréfát kieszelték, azoknak csakugyan szükségük volna még — a szoptatós dajkára.

VIDÉK.

Műkedvelő előadás Déznán. A déznai állami iskola gondnoksága és gyermekmenedékhely felügyelő bizottsága által folyó hó 19-én rendezett jótékonytársaság műkedvelő előadással egybekötött táncmulatság fényes eredménnyel végződött, amennyiben közel 160 korona tiszta haszon maradt a szegény iskolás tanulók téli ruházására. Díszteret illeti Kaufmann Albert önd. elnököt, mint az eszme megpendítőjét, továbbá Világ János gondnokot a szindarab rendezőjét és Kaufmann Hugót a díszletek festőjét, ki a színpad festményeit szépen állította össze. Örömmel volt hallani a műkedvelő román

iskolás gyermekek tözsgyökeres magyar beszédét, hanghordozásukat s látni az összes műkedvelők kifogástalan játékát, határozott fellépésüket. A magyar nyelv terjesztése és ápolása Nemesné Varga Mária állami tanítónő érdeme, aki lelkiismerettel és odaadással neveli tanítványait.

Akasztófa készül Temesvárott!

— Imádkozik a rablógylkos. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, november 23.

Balázs István, a temesvári gyilkos bűnpörében holnap mondanak ítéletet az esküdtek. A mai tárgyaláson fölolvasták az esküdtekhez intézendő kérdéseket, amelyek az előre megfontolt szándékos emberölésre, a szándékos emberölésre és az idegen ingók jogtalan eltulajdonítására vonatkoznak. A kérdések megállapítása után Boross Jenő ügyész tartotta meg kétórás vádbeszédét, majd Láng Béla védő beszélt és a replikák után az elnök holnapra halasztotta a tárgyalást.

A cinikus Balázs különben mára egészen megváltozott, mondhatni megőrt. Tegnap éjfél tájban Faragó László temesvári ügyészségi fogházfelügyelő szokott sétáját végezve, benézett Balázs István cellájába is. Láta, hogy Balázs cellájában ül és olvas. Egy óra múlva ismét arra ment, ekkor azt látta, hogy Balázs a földön térdel és összekulcsolt kezekkel hangosan imádkozik. Balázs körülbelül tizenegy órától fél kettőig fenhangon imádkozott cellájában. Fél az akasztófától...

Virágh Béla dr. elnök reggel kilenc óra körül megnyitja a tárgyalást. Az esküdtek padjaitól jelentik, hogy egy pótesküdt nem jelent meg, elnök azonban kijelenti, hogy az nem akadályozza a tárgyalás folytatását.

A kérdések.

Elnök kihirdeti a törvényszék tegnap délután hozott határozatát, mely szerint a védő indítványának helyt adva, a jogtalan elsajátítás vétségéről szóló kérdéseket is felveteti az esküdtekhez intézendő kérdések közé. Ezután Probst János törvényszéki jegyző felolvassa az esküdtekhez intézendő kérdéseket.

A kérdések szövege a következő:

I. Csoport.

1. Főkérdés:

Bűnös-e Balázs István vádlott abban, hogy Temesvárott az ez évi június hó tizedik napján, délután egy óra tájban Löwinger Ferencet szuráccal és ütésekkel előre megfontolt szándékból megölte? (Btkv. 278. §) Igen, vagy nem?

Ha nem:

2. Különkérdés.

Bűnös-e Balázs István vádlott abban, hogy Temesvárott az évi június hó tizedik napján, délután egy óra tájban Löwinger Ferencet szuráccal és ütésekkel szándékosan, de előre meg nem fontolt szándékból megölte? (Btkv. 279. §) Igen, vagy nem?

Ha nem:

3. Különkérdés.

Bűnös-e Balázs István vádlott abban, hogy Temesvárott az évi június hó tizedik napján, délután egy óra tájban Löwinger Ferenc testét szándékosan, de ölési szándék nélkül szuráccal és ütésekkel akkép bántalmazta, hogy az ezáltal okozott súlyos testi sértés folytán annak halála következett be? (Btkv. 301–306. §) Igen, vagy nem?

II. Csoport.

1. Főkérdés.

Bűnös-e Balázs István vádlott abban, hogy Temesvárott az évi június hó tizedik napján, délután egy óra tájban készpénzből és ékszerekből álló idegen ingó dolgot Löwinger S. és társai cég birtokából a jelen volt Löwinger Ferenc halálos bántalmazásában nyilvánult erőszakkal, azon célból vett el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa? (Btkv. 344.) Igen, vagy nem?

Ha nem:

2. Különkérdés.

Bűnös-e Balázs István vádlott abban, hogy Temesvárott az évi június hó tizedik napján, délután egy óra tájban a belvárosi Erőd-utcában levő Löwinger S. és társai cég zálogüzlete közelében a bűnjelt képező hegedűtokban volt készpénzből és ékszerekből álló idegen dolgot találta és azt az ékszer egy részének elzálogosításával és a készpénz egy részének elköltésével jogtalanul elsajátította? (Btkv. 365. §) Igen, vagy nem?

Ha az esküdtek az első csoport másodikkülönkérdésére és a második csoport első főkérdésére igennel felelnek:

3. Mellekkérdés.

Balázs István vádlott az első csoport másodikkülönkérdésében és a második csoport első főkérdésében leírt cselekményeit együtt követte-e el? (Btkv. 349. §. 2. bekezdés.) Igen, vagy nem?

Ha az esküdtek az első csoport harmadikkülönkérdésére és a második csoport második főkérdésére igennel felelnek:

4. Mellekkérdés.

Balázs István vádlott az első csoport harmadikkülönkérdésében és a második csoport második főkérdésében leírt cselekményeit együtt követte-e el? (Btkv. 349. §. 2. pontja) Igen, vagy nem?

Boross Dezső dr. királyi ügyész a jogtalan elsajátítás kérdésének feltevése miatt a büntető perrendtartás 427-ik pontja alapján *semmieégi panaszt* jelent be.

A vádbeszéd.

Ennek megtörténtével az ügyész mondta el nagyszabású vádbeszédét.

Balázs bűnösségét, az előre megfontolt rablógylkosságot bizonyító tényeket állította az esküdtek elé, majd így fejezte be:

Lehetőleg kimerítően előadtam mindazt, ami a vád megalapozásához szükséges s amit vádlói kötelességem e.óir, teljes tudatában felelősségemnek s annak, hogy mental súlyosabb a vád, annál nagyobb kötelességet ró reám.

Érzem, hogyha erőm és képességem gyengébb is, de meggyőződésem erős s van ami terhes kötelességem teljesítése közben megnyugvással tölt el s ez az, hogy a gondviselés lebeg mindnyájunk felett. — A gondviselés újjat látom abban, hogy vádlott tagadásával s illetve védekezésével szemben a bizonyítékoknak olyan teljessége áll az önök rendelkezésére, ami hasonló ügyben igazán kivételesnek mondható. Tudvalevő dolog, hogy az olyan ember, aki a legsúlyosabb büncselekménynél képes úgy intézni a dolgait, hogy minél kevesebb bizonyíték legyen ellene s attól sem riad vissza, hogy az igazságszolgáltatásnak minden lehető módon gáncot vessen, úgy, hogy ha a gyilkosokon és az ő tagadásukon múlva épen, a legembertelenebb gaztettek maradnának megtorlás nélkül.

Ugy érzem azonban, hogy a kéréshetetlen végzet, amely költészet világában Ibikusz orgyilkosainak a haldokló feje felett tovaszálló darvakban támasztott vádlókat, arról is gondoskodott, hogy annak a siri nyugalmában is megháborogtatott, haló porában is meggyanúsított Löwinger Ferencnek a meggyilkoltatása, ez a szörnyű valóság, megtorlás nélkül ne maradjon, mert nem akarta, hogy Balázs István vértől szennyes kezeivel az igazságot is arcu verhesse. Ellenkezőleg azt rendelte, hogy Balázs István bűneinek a mértéke betelvéen megérdemelt büntetését önk által vegye el!

En bizom önökben, az önök szociális érzékében, hogy a becsületes emberek erkölcsi bátorságával a törvényt és az igazságot diadalra segítik s félretéve minden mellétekintetet, vádlottat gyilkosságban és rablásban mondják ki bűnösnek.

(A védő felmentést kér.)

Láng Béla dr. kimerítően fejtegette, hogy az előre megfontolt szándék hiányzik, mert a gyilkos csak pénzért ment a zálogházba, de kényszerűségből ölt. A szándék tehát nagyon elleni deliktum elkövetésére irányult. És ha nem volt meg a teljesben az ölési szándék, akkor nem lehet neki az előre megfontolt szándékot imputálni; ahol nincs szándék, ott nincs előre megfontolt szándék sem. Az emberölési cselekményeknek van még egy faja,

amely ezen esetről mérlegelés tárgyát képezheti. Ez a szándékos emberölés! Szándékos emberölés rablással párosulva életfogytiglani fogsággal büntetendő. Ha tehát Balázs István volna a tettes, akkor csak a btkv. 340. §-ának utolsó bekezdése alkalmazható és ez azt mondja: hogy életfogytig tartó fogságbüntetéssel büntetjük, aki rablást és szándékos emberölést követett el. Balázs István bűnössége nem nyert beigazolást, felmentést kérek!

(A csendőrök megvédése.)

Láng Béla dr. védőbeszéde két ízben szolgáltatott okot elnöki beavatkozásra. Midőn beszédében a csendőrséget vehemensen támadta.

Virágh Béla dr. elnök felbeszékeltje szónokot: Elérkeztünk addig a határig, melynél ennek a tiszteletreméltó intézménynek támadásában tovább menni nem lehet. Kérem a védő urat, sziveskedjék itt megmaradni, mert különben kénytelen volnék megtorlással élni.

Láng Béla dr.: Tisztelettel meghajlok önagsága rendreutasítása előtt, szükségesnek tartottam azonban a csendőrség nyomozási eljárását élesebb színekkel karakterizálni.

Később, midőn azt mondta, hogy a csendőrség és rendőrség az ügyészség eszköze.

Elnök közbevág: Ezért a kifejezésért rendreutasítom.

Láng Béla dr.: Tisztelettel fogadom az elnöki rendreutasítást, miután azt vita tárgyává tenni nem lehet, megjegyzem azonban, hogy arra okot nem szolgáltatam, mert hiszen törvényeink írják azt elő, hogy a nyomozásban a csendőrség és rendőrség törvényes eszköze az ügyészségnek.

Elnök: Ha védő ur a kifogásokat kifejezéseket ebben a nemesebb értelemben használta, úgy rendreutasításom tárgyaltan.

(Itélet holnap.)

Elnök ezután két óraker a tárgyalás folytatását délutáni félnapra halasztotta el.

A közönség izgatottan távozott, mindenki sietett hazra, hogy elsőnek érkezék délutánra, sőt voltak hölgyek, akik egyáltalában nem hagyták el az épületet, hanem odahozattak ebédet.

Délután csak a replikák hangzottak el és a tárgyalás este hat óraker véget ért. Holnap reggel kilenc óraker folytatják, amikor az elnöki rezümé után az esküdtek a verdiktet hozzak meg és a bíróság ítéletet mond.

SPORT.

+ Aradi csapatok football mérkőzése. Az őszi forduló első heteiben találkozott az AAK. és az ATK. Akik végignézték ezt a mérkőzést, érdeklődő játékokat láttak, mert a két csapat nagy lelkesedéssel bocsátkozott a küzdelembe. Ritkán láttunk aradi csapatoktól oly szép összjátékot, mint ezen a mérkőzésen. A sportkedvelő közönségnek most vasárnap ismét alkalma lesz a két csapat erőviszonyait megismerni, mert az ATE és AAK. barátságos mérkőzésben újra találkozik. A szezon alatt sokat haladt úgy az egyik, mint a másik csapat és így a vasárnapi match az első mérkőzésnél is fokozottabb élvezetet ígér. A játék vasárnap délután pontban félháromkor kezdődik az AAK. Török Gábor-utcai sporttelepén.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály	—	151
Nyomda	—	151

Nagy Emil lemondása mandátumáról.

— Levél Kossuth Ferenchez. —

(Saját tudósítónktól)

Budapest, november 23.

Nagy meglepetést okozott ma politikai körökben Nagy Emilnek, a szolnoki Kossuth-párti képviselőnek lemondása mandátumáról. Sokféleképen magyarázták ezt a váratlan eseményt és az esti lapok egész határozottsággal írták, hogy nem a politika kedvetlenítette el. Az első híradás így szólt:

Nagy Emil országgyűlési képviselő, aki Kossuth-párti programmal képviselte a szolnoki kerületet, lemondott mandátumáról; a lemondást a képviselőház mai ülésén jelentette be a Ház elnöke. Nagy Emilnek ez a lépése nyilvánvalóan egybefügg az Esterházy hercegi javak kormányzói tisztevel, melyet egy idő óta a lemondott képviselő tölt be. A jószágkormányozóság ugyan nem inkompatibilis a képviselői állással, de nyilván annyi tennivalóval s a fővárostól való oly gyakori távolléttel jár, hogy a képviselői kötelességek teljesítésének feltétlen akadálya. Más verzió szerint Esterházy herceg nem akarta, hogy Kossuth-párti képviselő legyen a jószágkormányzója, mert ezt az udvarnál rossz néven vehetnék. A lemondás, melyről előre senki nem tudott, meglehetősen meglepetést keltett a Házban; a Kossuth pártiak egyenesen zokon vették, hogy Nagy Emil a lemondás szándékáról pártját nem tájékoztatta.

Ezzel szemben nagy meglepetést keltett az a levél, melyet Nagy Emil Kossuth Ferenchez intézett. Ebben a levélben kijelenti, hogy kilép a Kossuth-pártból és lemond a szolnoki mandátumáról. Ennek a levélnek a lényege a következő:

— Politikai meggyőződéselem sarkalatos tétele, hogy a választójog nagyobb mérvű kiterjesztése, ha már egyszer mindenképen meg kell csinálni, feltétlenül nagy szerencsétlenség lenne a magyar faj szupremációjára a közigazgatás államosítása nélkül. Ma reggel megdöbbenéssel olvastam az újságokban, hogy Apponyi Albert, az ellenzék egy-értelmű tapsa mellett jelentette ki, hogy a közigazgatás államosításáról szó sem lehet. Ezt helyesnek tartanám akkor, ha pártunk tüzzel vassal ellene fordulna a Justh-párt radikális választójogi manővere ellen. De ezt a párt nem teszi, hanem ellenkezőleg, Kossuth Ferenchez az obstrukció mellett több alkalommal tett kijelentést, pedig az obstrukció a választójog elérésére irányul. Igaz, hogy a közigazgatás államosításával a hatvanhetes politika megerősödne, de a pártérdeknél fontosabbnak tartom a magyar faj egyetemes érdekeit. Ebből a szempontból pedig kisebb rossz a hatvanhetes erős magyar párt, mint csupán csak a társadalmi radikálisizmus kora ültető, közjogiilag sikertelen tüggetlenségi törekvés révén magától kialakuló oláh és tót vármegyék. Nem érzek magamban elég lelkiert, hogy Veled és Apponyi gróffal szemben a párt kebelében belső harcokat kezdjek, ezért végleg fére álllok, azonban lelkebben dereng egy jobb jövő, amikor majd a hatvanhét és negyvennyolc idejét marta és mindenki be fogja látai, mindnyájunknak tömörülni kell a hatvanhét és negyvennyolc áldatlan és magyarságot gyilkoló küzdelme helyett, a gazdasági és erkölcsi fejlődés nyugodt biztosítására, a szociáldemokrata és nemzeti szétválasztások elleni védelemre.

Szolnokot előreláthatóan aligha sikerül a Kossuth-pártnak megtartani. Nagy Emilnek

Ragályi Lajos dr. volt a kormánypárti ellenfele, akit a múlt évben szörnyű katasztrófa ért. Lezuhant a liftről és meghalt.

KI LEGYEN az aradi primadonna?

— Szavaznak a bérlők. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23

Nemesak a vidéki városokban, hanem Budapesten is gyakran izgul a publikum arra a hirre, hogy valamelyik szinpadi kedvencét mesterséges uton háttérbe akarják szorítani. Nem a gyöngye lefolyású Fedák-lázra célunk, hanem arra a liliputi forradalomra, amely közel másfél évtizeddel ezelőtt dult a fővárosban Kury Klára és boldogult Hegyi Aranka miatt. Nemesak a Népszínház, hanem az egész Budapest is két pártra szakadt: az egyik azt vitatta, hogy „az aranyos Klári” a kontinens legjobb szubretje, a másik pedig a koponyatörésig bizonyította Hegyi Aranka művészetének csodás erejét.

Aradon még nem jutottak eddig. Itt egyelőre csak az újságok és néhány habitué tárgyalják azt: ki tetszik jobban a közönségnek: Diósy Nusi-e, vagy Kállay Jolán? És ki legyen a primadonna Aradon: Nusi-e vagy Jolán. Hangulatot kelteni könnyen lehet a nézőtöred, aminthogy a leggyöngébb követ-jelölt is azt hiszti, hogy jótorku kortesei igazat mondanak, amikor azt állítják, hogy a derék polgártársak az utolsó szálig részavaznak a választás napján. A hangulatkezeléssel azonban nem lehet az igazságot elhomályosítani és a közönség véleményét befolyásolni. Maga Szendrey Mihály jelentette ki, hogy az lesz jövőre az aradi színház primadonnája, aki legjobban tetszik az aradi közönségnek.

Mint hogy azonban a nézőtér zűrzavaros hangkaoszában nehezen lehet megkülönböztetni a tiszta hangot, a falsumtól, azért legcélszerűbbnek tartotta az Aradi Közlöny szerkesztősége, ha leszavaztatja a bérlő közönséget. A bérlők ugyanis a törzset alkotják a színházi publikumnak és legjobban ismerik a szereplők képességeit.

A bérlőközönséghez tárgyilagos hangközlőlevelet intéztünk tehát, amelyben minden befolyástól mentesen kértük a szavazatát arra: ki legyen az aradi színház primadonnája: — Diósy Nusi-e, vagy a n.pokban itt vendégszerepeit Kállay Jolán?

Tegnap kezdük meg a körlevelek szétküldését és ma estig tizenegy választ kaptunk. Akik szavazatukat beküldték, azoknak névsorát alfabetikus sorrendben itt közöljük:

Diósy Nusra szavaztak:

Basch Simon és családja.
Haberéger György.
Héhs Vilmos.
Dr. Issekutz Lászlóné.
Lakatos Izsó dr.
Lusztig Armin.
Végyvári Neuman Dániel.
Szenes Soma.
Urbán Iván.
Weisz Pál.

Kállay Jolánra szavazott:

Hlas Arminné.

Az ezután beérkező szavazatokat napról napra közölni fogjuk. Kérjük azokat a tisztelt bérlőket, akik valamely tévedés folytán szavazatukat nem kaptak, hogy anélkül is küldjék be szavazatukat teljes nevük aláírásával.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Szentivánéji álom, vigjáték. (C. bérlet.)

Szombat: Királyfogás, operette. Új betanulással. (A. bérlet.)

Othello.

— Shakespeare ciklus az aradi színházban. —

(H. G.) Ha Shakespeare előadást látunk, önkéntelenül is eszünkbe jut Podmaniczky bárónak egy híres mondása, „Shakespearet jól, vagy rosszul, de adni kell.” Ez állhat a budapesti Nemzeti Színházra, ahol valószínűleg olyan rosszul még sem ednák, hogy teljesen élvezhetetlen legyen. Ma este Othello került nálunk színre, a Podmaniczky-féle mondás második részének teljes betartásával. Őszintén sajnáljuk, hogy olyan kevés gondal állították ki ezt a halhatatlan remekművet, melyet a mai fiatal-ság Aradon, színpadról egyáltalán nem ismer. Szerep nem tudás, stilszerűtlenség már magában elégséges, hogy derilluzionáljon, hát még Shakespeare darabjának ma tapasztalt szentségtelen megcsonkítása, egyenesen szentségtörés számba megy. Ime egy-két példa. Cassio betér a kocsmába és már egy pillanat múlva egész részegen tér vissza, holott itt közben Jágónak és Rodrigónak egy nagy jelenete van, ez elsikkadt, vagy annyira mentek a fölületes huzásokban, hogy Jágó felkiáltását „minő zaj” kívülről semmiféle láрма sem előzi meg, hanem szinte barátságos invitálásra jönnek be, a vélt zajt a színpadon elkezdni. Aztán a rendezés? Csak Desdemona hálószobáját nézzük. Villanyos lámpa, rokkoko toalett-asztal, rajta nikkal tükör, de elég, hiszen ez égbekiáltó. Hát nincs nálunk semmi stílérzék, semmi tudás, minimális intelligencia, vagy minden a nemtörődömség jegyében történik. Hiszen, ha nem így volna, akkor csak nem lenne szabad Kulcsár urat oda ültetni a dozse trónjára, hogy élvezhetetlen magogással boszantsa a közönséget, hogy ferdén ragasztott szakállu kórista-szenátorok érthetetlen dűnyögése már a darab kezdetén rontsa a hangulatot. Leszegezzük ezeket a kifogásainkat intőül a jövőre. Stílust, nivót akarunk a színpadon, pláne ha Shakespeare-ről van szó. A Shakespearei hangulatot csupán Keszler Ede és Kápolnay Juliska vitte az előadásba. Nagy dicsőréttel emlékezünk meg Keszler nagy művészi alakításáról. Othello az ő megjátszásában megrázóan drámai és megindítóan emberi és egészben nagyhatású. Minden taps, a közönség minden elismerése neki járt ki. Poetikusan szép Desdemona volt Kápolnay Juliska, aki méltán osztozott művész férje sikerében. Helyes felfogással interpretálta Jágót Szendrey Mihály, kifogásoljuk azonban a gyors beszédét, melyben a szerep sok cirádája értéktelenül pattogzott le. Kisebb szerepeikben Beregi dr. és Dolly tetszettek. A többi vagy nem tudta a szerepét, vagy amit csinált, azt rosszul csinálta. Előadás előtt Polgár Gy. Ödön dr. gimnáziumi tanár értékes konferánst tartott Shakespeare-ről és darabjairól. Elvezetés, alapos tanulmányra valló, irodalmi értékű bevezetőjét lelkesen megtapsolta a közönség. A nagy tetszéssel fogadott tanulmányának a tragédiát méltató része így hangzott:

Shakespeare a cselekvény kidolgozására nem fektet nagy súlyt, ott veszi tárgyát, ahol épen találja, de a kapott cselekvény felépítésében azután matematikai biztonsággal halad előre művésze. Ő már például a történelemből tudja a végeredményt és ehhez képest kell

azután megteremtene az egyéniségeket és eszerint kell kidolgoznia, javítani.

Igy kapta készen Shakespeare a ma színre kerülő nagy tragédiának, az Othellónak az anyagát is. Giraldo Giraldi Cinthio „Hekatomithi” (100 mese) című novellagyűjteményében a 3. csoport 7. novellája a velencei mór története.

Az elasz novella szerint élt egyszer Velencében egy mór, aki beleszeretett egy gyönyörű szép hajadonba, Desdemonába. (Ez különben az egyetlen név, amit — Desdemonára változtatva — Shakespeare átvett a novellából.) A mór nem az érzékek heve vezette, hanem tetszett neki a leány kiváló ártatlansága s viszont a leány is szerette a bátor mót. Velencében egy ideig elégedetten éltek, bár a szülők már egybekelésüket sem helyeselték. Ez képezi Shakespeare darabjában az I. felvonást, amit az ő lángelméje természetesen egészen másként alakított át. Így mindjárt meglátta Shakespeare, hogy a tragikum magva az, hogy ezek inkább egymás lelkébe, mint testébe szeretnek. Egyszer azután Ciprusban őrséget változtatott a velencei köztársaság és az őrség vezetésével a mór bizta meg. A mór el is utazott a feleségével, meg kíséretével, amelyben különösen egy zászlótartót és egy kapitányt kedvelt. (Shakespeare Jago és Cassio nevet ad nekik.) Ez a zászlótartó külsőleg szép, de lelkében nagyon gonosz ember, aki Desdemonát mindenképpen megakarja nyerni szerelmének s mikor ez nem sikerül neki, a mór előtt Desdemonát azzal vádolja, hogy a kapitányba szerelmes és így a mór féltékenységre teszi. A mór kérdőre vonja feleségét, aminek összeszólkodás lesz a vége. A zászlótartó most még féltékenyebbé teszi a mót azáltal, hogy ellopja Desdemona zsebkezdőjét s azt állítja, [hogy a kapitánynál látta. A mór most már csak a boszura gondol és a zászlótartóval meggyilkolja a feleségét. A mór ezért száműzetésbe küldik, ahol Desdemona rokonai meggyilkolják, a gaz zászlótartót pedig hamis vád miatt halálra kiozzák. A színre kerülő drámából könnyen megállapíthatjuk, mit vett át Shakespeare a novellából, amelyben mindjárt észrevetve a drámailag jellemzőt.

A féltékenység szenvedélyének a pszichológiája volt az, ami az ő figyelmét mindjárt megragadta. Egy francia író mindenesetre arra törekedett volna, hogy gyönyörű tirádákat, szép körmondatokat adjon, még egy németet a sentimentalismus, az érzelmesség érdekelt volna; Shakespeare azonban a szenvedély őrlőngése, a lélektani rajz érdekelte, a féltékenység, mely belekapaszkodik minden legkisebb ténybe. Ez ugyan megvan már a mesében is, bár ügyetlenül, de azért Shakespeare ebben a gyenge novellában is meglátta a drámailag érdekest, a lélektanilag jellemzőt. A másik, amit meg kell figyelnünk az, hogy Shakespeare ezt a lélekrajzot tragédiává alakította, tehát egy oly darabbá, amely a részvétünket fogja felkelteni, amelyben megvan a származás, de mégis megérdemelt bünhődés. A féltékenység, mint drámai motívum: ez az Othello alapeszméje.

A kritikusok közül többen az Othellót tartották Shakespeare legjobb tragédiájának, még a Hamletnál, Macbethnél és a Lear királynál is jobbnak. Annyi tény, hogy esztetikai szempontból a cselekvény egységét illetőleg Shakespeare Othelloja egyike a legegizódottabb daraboknak. Az Othelloban minden összefügg: Othello nélkül veszi Desdemonát, Ciprusba megy, Jago megkezdi munkáját és végül megöleti Desdemonát. A mű egy nagy egységet alkot, amely Shakespeare összefoglaló művészi lelkéből származott és amely az ő lelkének akkori hangulatát tükrözi vissza. Minden összefüggés

Othellohoz tartozik, atinek egy olyan eszes barcosnak, de emellett hiszékeny embernek kell lennie. Mellette, vele együtt kell látrunk Jágót is, ezt a rendkívül eszes, de gonosz embert, aki — mint III. Richárd — mindent gyűlöl, ami szép, ami jó. Ott van azután vele együtt Desdemona, aki még csak nem is gyanusítja Othellót féltékenység miatt.

Az egész mű egysége pedig Shakespeare lelkének ama hangulatában gyökerezik, amely lelkét e korszakban betöltötte. Sötét szemmel nézte már a világot és úgy látta, hogy mihelyt van valami kiválóság a földön, a gonosz hatalmak rárohannak, hogy azt tönkre tegyék, mert e világ nem a tökéletességek számára van teremtve. Van-e felségesebb valami, mint Othello és Desdemona gyengéd szerelme? Othello mint rut ember csak nagynehezen akad rá arra a nőre, aki őt nagyon szereti s bár a legnagyobb ellentét van köztük, mégis van valami ami összehozza őket, aminél fogva lelkeik egymást vonzzák és e szerencsés találkozást nem tűri el Jágó, neki megy, megrohanja őket, Othello féltékenységét kihasználja és e becsületes emberek védtelenek a gaztól.

Ime a színre kerülő nagy dráma: két szerető szívnek mélységes tragédiája.

* Csányi Mátyás karmester távozása Pécsről. Az aradi színház volt karmestere, az ifju és tehetséges Csányi Mátyás tudvalevőleg szeptemberben Pécsre szerződött. Most azt jelentik Pécsről, hogy Csányi Mátyás váratlanul megvált a társulattól s ügyét bejelentette az országos színészegyesületnek. A távozás okairól ezt írja egyik pécsi lap:

„Csányi Mátyás, akinek a budapesti kir. Operához egyelőre korrepetitori minőségben való szerződötése épen folyamatban van, művészi önértékben sértve érezte magát, hogy a Bozaccio operett betanítását az igazgatóság nem reá, hanem Tolnay Bélára bizta. Csányinak az volt a nézete, hogy Pécsre első karmesternek szerződve, ő állapítja meg, milyen zenei feladatot kell az ő terhének könnyítésére melléje szerződötett karmesternek elátnia, míg az igazgatóságnak az volt a fölfogása, hogy Tolnayt is első karmesternek szerződötette és a munkafelosztás joga csakis az igazgatóságot illetheti. E nézeteltérés borította föl a helyzetet és a konfliktus folyamánként sértő levelet írt Csányi Mátyás az igazgatónak, mely fegyelmi elbírálás tárgyát fogja képezni. Másnap reggel nem jelent már meg Csányi a próbán és szabadságkérés nélkül elintazott. Ez a tényállás. Csányi Mátyás, mint a legtöbb művészember, tulságos ideges. Ettől eltekintve, azonban kiváló zenei talentum, a komponálás terén is bizonyára szép sikerei lesznek még és mire megtompul a fiatalelgygálgal járó tulheveskedés, bizonyára megajánlja, hogy most elhamarkodta a dolgot.”

* Excelsior album. Minden intelligens ember számára alkalmas és örömet szerző aján-déktárgy ezen zeneműgyűjtemény, mely a komoly és könnyed zeneirodalom 100 gyöngyét tartalmazza zongorára, részben szöveggel. Brahms, Dohnányi, Erkel, Goldmark, Liszt, Mahler, Rubinstein, Strauss, Richard, Csajkovszky, Verdi, Wagner, Eyeler, Fall, Lehár, Millöcker, Offenbach, Strauss, Suppé, Zerkovitz, Ziehrer stb. szerzők műveit, melyek egyenkénti összértéke 240 korona. Ezen albumot művészi, egész vászonkötésben 12 korona előzetes beküldésénél bérmentve, vagy utánvétellel megküldi Rózsavölgyi és Társa es. és kir. udv. zeneműkereskedése, Budapest Kristóf-tér 3.

* Tíz arany pályadíjat tűzött ki a „Háztartás”, a Magyar Asszonyok Közlönyének szerkesztője a legjobb ételrecept beküldőjének. Az első díj öt arany, második díj három arany és a harmadik díj két arany. A pályázaton bárki részt vehet, levesek, levesbevalók, mártások, előételek, sült és főtt husok, halak, főzelékek, torták és tésták elkészítési receptjével. A beérkezett recepteket

s főiskolában bizottságilag kipróbálják. a megfelelő receptek azután a Háztartás számaiban megjelennék. A pályázat eredményét az 1912. február 20-iki "Háztartás" ban hirdetik ki. Pályarésztveők 1912. február 1-ig a "Háztartás" szerkesztőségének, Uraimé Hentaller, Lilly szerkesztő címére, Budapest, VII. Thököly ut. 162. sz. küldendők.

* Pusztuló világ, (elbeszélések a hajdúföldről) cím alatt Móricz Páltól ez év folyamán egy kötet elbeszélés fog megjelenni. A kötethez Rákosi Viktor írt előszót. A kötet a Singer és Wolfner cég kiadásában jelenik meg. A kötet ára 50 fillér. A kötet a Singer és Wolfner cég kiadásában jelenik meg.

* Szentiványi álom. Péntek este kerül színre a Shakespeare-ciklus második darabja, a Szentiványi álom, amely a királydrámák komor hangulatával ellentétben, vig. eselékmenyü. A tündérregét Mendelssohn klasszikus értékű zenekísérelével játssza a színtársulat. A főszerepekben fellépnek Kápolnay, Julia, Novák Irén, Vendrey Vilma, Follinuszné, Négrády Malvin, Neógrády Dóra, Keszler, Delli, Baragi dr., Várnay, Herold, Polgár, Győző, Vass. A tündérregét Keszler Ede rendezte.

* A papa. November harmincadikán mutatja be a színtársulat A papa című boházatot. Ez a bemutató egybekapcsolódik Szendrey színingazgató huszonöt éves, színészi jubileumával. A bemutatóra kerülő vigjáték különben egyik legjobb alkotása a francia boházatirodalomnak. A Flers és Caillvet francia színházi cég minden esztendőben beállít a maga darabjával s bár mindenkor megfogja a közönséget humora ellenállhatatlan hatalmával, olyan mely, őszinte és maradandó hatásra sohasem számíthat, mint most, mikor a legújabb mű. A papa kerül színre. Ez a vigjáték ezúttal nem groteszk és nem kacagtató, hanem finoman áthatott finom érzésektől. A küzdelem apa és fiu között egy leányért folyik s a csupa szíves apa végül is diadalt arat. Kissé rusztikus, de egyenes gondolkodású fián — a fia segítségével. Ezt a kis mesét alig tartítja valami epizód és mégis elejétől végig meleg érdeklődéssel, feszült figyelemmel kísérjük a darab folyását, melyet a két szerető átszövegelett a szentimentalizmus ezüst fátyolával, a fátyolt pedig tele tündelte káprázatosan játszó humorának virágjaival. A franciásan felületes, kedves, érző szívű apát Szendrey Mihály játssza.

* Búsíka szívek. (Az utolsó Frouignac.) Az Uránia színház legújabb nagyszabású újdoaságának szerzője Heyse Pál, a németek koszorú írója, a Nobel-díj nyertese, ainek ez a darabja a bécsi Burg-színháznak állandó műsor darabja. A gyönyörű darab meséje a következő: A mexikói forradalom idején Frouignac tábornokot elárulja segédtestje Seguin. A tábornok kivégeztetése előtt két láda azinarnyat biz a hűségnek tartott tisztre. Sok, sok év múlva, napjainkban a tábornok elszegényedett unokája álnév alatt tisztartója lesz az öreg Seguin-nak, aki a lopott vagyonnal több millióra tett szert. A tisztartó és Seguin unokája szerelmesek egymásba, anélkül, hogy érzelmeiket egymásnak elárulnák. Az öreg Seguin a nagy hasonlatosság után sejtje, hogy a fiatal ember tulajdonképen Frouignac és állandó lelkiismeretfurdalást érez. Már szívesen látná, ha a fiatalok nyilatkoznának, de a búsíka szívek titkolják érzelmeiket. A leány társalkodónje is szerelmes a tisztartóba és miután visszautasításra talál, boszút esküszik. Egy kirándulás alkalmával, egy elhagyott toronyba zárátja a fiatalokat. Frouignac, csak hogy ne kompromittálja Johannát, leugrik a magas toronyból. Súlyos betegsége alatt minden gondolata Johannára, de a búsíka leány, még csak meg sem látogatja, de mikor felgyógyul egy esokor virágot nyújt át neki. Az öreg Seguin végét érzi, halálos ágyán magához hivatja Frouignacot és bevallja árulását. Ennek a tragikus jelenetnek titkos tanuja Johanna is. A tudat, hogy mindenük a fiatalemberré, még tartózkodóbbá teszi. De Frouignac is nemesen gondolkozik, nahogy koldusá kelljen lennie szerelmest, elhatározza, hogy fűres kézzel elutazik. Ekkor megtörik a leány búsíka és a szerelmesek egymáséj lesznek.

* A négy ördög. (Az artisták életéből, az Apolló színház.) Az Apolló színház állandóan zsúfolásig feltöltésre a az előadásokról híreket emberek tömege dokumentálja a legjobbban azt a szokatlan nagy érdeklődést, amelylyel a disztinyválni tudó aradi közönség kíséri a norvég filmgyár meglepően szenális és nagy szabású munkáját. A színészek világát ismerjük már a kulisszákon túl is, de az artisták életét még ismeretlen homály takarja, melybe most bepillantást enged a realis művészettel megkomponált háromfelvonásos tragédia. Hol van az a hidegvérű ember, akit ne izgatna az a vágy, hogy megismerje a cirkuszok öltözőinek misztikus titkait, az artisták egymásközötti barátságát, azokat a percek, amelyek azokat az elszánts, vakmerő embereket a halál rémesen mélységés forka elé állítják. Mindezek, a vágyak, kíváncsiságok kielégülést nyernek a négy ördög tragédiájában s ott látjuk s színház vásznonlapiján lejátszódnai magunk előtt a fáltekonny (aradia lányokat, borzalmat, boszút, leveti magát a magaságból, hogy véget érjen boldogtalansága, de szerelmest, sem hagyja másnak, azt is magával viszi a halálba. A gyönyörű, megrázó tragédiát az Apolló színház péntek esti másorán is bemutatja.

lyel a disztinyválni tudó aradi közönség kíséri a norvég filmgyár meglepően szenális és nagy szabású munkáját. A színészek világát ismerjük már a kulisszákon túl is, de az artisták életét még ismeretlen homály takarja, melybe most bepillantást enged a realis művészettel megkomponált háromfelvonásos tragédia. Hol van az a hidegvérű ember, akit ne izgatna az a vágy, hogy megismerje a cirkuszok öltözőinek misztikus titkait, az artisták egymásközötti barátságát, azokat a percek, amelyek azokat az elszánts, vakmerő embereket a halál rémesen mélységés forka elé állítják. Mindezek, a vágyak, kíváncsiságok kielégülést nyernek a négy ördög tragédiájában s ott látjuk s színház vásznonlapiján lejátszódnai magunk előtt a fáltekonny (aradia lányokat, borzalmat, boszút, leveti magát a magaságból, hogy véget érjen boldogtalansága, de szerelmest, sem hagyja másnak, azt is magával viszi a halálba. A gyönyörű, megrázó tragédiát az Apolló színház péntek esti másorán is bemutatja.

HIREK

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára az Idén a szokottnál még nagyobb terjedelemben és dúsabb tartalommal jelenik meg. Az Aradi Közlöny díszes naptára karácsonyra készül el és az Aradi Közlöny minden negyedéves előfizetője, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esztendő is, ha az előfizetést havonként újítja meg — ajándékkul kapja. Az újertől belépő előfizetők csak akkor tarthatnak igényt a naptárra, ha legelőbb három hónapra fizetnek elő.

A Máv. nem viszi a főherceg szalonkosiját. Szerajevéből jelentik: Károly Ferenc József főherceg boszniai utazását váratlanul félbeszakította. Ennek oka az, hogy tegnap utazás közben arról értesült, hogy a magyar államvasutak nem hajlandók a szalonkosiját magyar területen tovább vinni, miután a kocsit oly könnyű, hogy ez a magyar államvasutak nehéz kocsiainál könnyen balesetet idézhetne elő.

Kristofosák apát kintüntetése. Temesvárról jelentik: Glattfelder Gyula dr. osanádi püspök tegnap délben nyújtotta át Kristofosák Gyula aranymisés áldozat apátfőesperesnek a harmadosztályú vaskoronarendet, amellyel őt őfelsége aranymiséje alkalmával az iskolaügy terén szerzett érdemeiért tüntette ki. Az ünnepélyen jelen volt Nemesi József püspök, valamint az egész központi papság. Glattfelder Gyula püspök szép beszéd kíséretében nyújtotta át a rendjelet, amire a kintüntetett elérző kegyülten válaszolt.

Az első mandátum. Budapestről jelentik: A Kuria első tanácsa ma délután egy óra körüli időben kiadta az ítéletet a Zathureczky István munkapárti képviselő első mandátumára ellen benyújtott petíció ügyében. A petíciót a királyi Kuria elutasította azaz a megokolással, hogy a vádló tanuk legnagyobb része irai-olvasni s magyarul alig tudó ember, míg a másik párt az intelligens s művelt esztályból való tanukat állított ki, akik a képviselőt egész körútján végigkísérték. A petíció benyújtóit bizannégyezer hatszáz koronás költségben marasztalta el a Kuria.

Adamány az aradi hírlapírók segítő-egyleténél. Wuttmann Antal és György Elek lakosok koronát adott az aradi hírlapírók segítő-egyleténél, amely adományért az alapvezetősége ezutómmond köszönetet nyújt és köszönetet mond a segítő-egyletnek.

A háboru. Konstantinápolyból jelentik: Az intőző török katonai körök nagyon meg vannak elégedve a helyzettel Tripolisban és Bengáziban. Ezzel függ össze az is, hogy a török hivatalnokokat, akik az olaszok partraszállása után Konstantinápolyba mentek, visszszakulták állomásukra. A posta és táviró rendszeren működik és a tripoliszi állampénztárak bőségesen el vannak látva pénzzel.

Konstantinápolyból jelentik: A seik-ül-izlam a békeakció dolgában hozzá intézett kérdésre azt felelte, hogy roménye szerint nemsokára kedvező fordulat fog bekövetkezni. A hadügy-miniszter a parlamentől póthitelt fog kérni, mert a rendelkezésre álló összegekkel csak újáig fedezheti a hadsereg szükségleteit.

Konstantinápolyból jelentik: A porta utasította a postahivatalokat, hogy a hadüzenet óta visszautasított és Olaszországba szánt küldeményeket újra fogadják el és továbbítsák. Ennek az intézkedésnek okát nem tudják, de azt a hírt, hogy Ausztria és Magyarország előterjesztésére történt, határozottan megokolják.

Kicsapott és visszavett diákok. A sárospataki kollégium VI. osztálya — mint azt megirtuk — napok előtt sztrájkba lépett. Az elhatározot föllépésnek az oka, hogy Elekes Imre nevű tanár keményen megsértette a fiukat. Elmult volna a vihar minden következmények nélkül, ha a tanár elégtételt nem követel a rektenskedőtől. A fiuk hajlandók voltak bocsánatot kérni, meg is tették, de kérték a tanárt, hogy ő is vonja vissza sértéseit. Az önértetes fiuk meg is várhatták ezt. Elekes tanár ehelyett konferenciát hívatott össze és nyolc diákokot kicsapott, nyolcan szabályszerűt, nyolcan kevésbé szabályszerűt kaptak magaviseletből.

A statáriális ítélet óriási elkeseredést keltett a városkában. Ennek tulajdonítható az a bátorság, amivel a diákok a további dolgukat csinálták. Valamennyien sztrájkba állottak. Előállott az a helyzet, hogy a tanár uraknak nem volt kit tanítani. A botrányról értesült Fejécs püspök és Dókus főgondnok, akik azonnal Sárospatakra utaztak. Az ő szereplésüknek köszönhető, hogy a diáksztrájk a legjobb megelégedésre elintéződött. Valamennyi diákot visszavették. Általános amnesztiát hirdettek és föllé Elekes tanárt, aki az affért fölidézte, áttették más osztályba.

Öngyilkos kereskedő. Verséről jelentik: Zoffmann Károly jómódu borkereskedő Ölon nevű fiának vegyeskereskedést rendezett be, amely azonban annyira rosszul ment, hogy az üzletet eladták. A fiatal, alig harminc éves Zoffmann ettől kezdve apja kereskedésében dolgozott. Nagyon szomorú és szótlan volt, amiért igen ébren figyelték. Ö héttelet ezelőtt a fiatal ember eltűnt. Keresték mindenfelé, de hiába. Szerdán reggel Zoffmannék szállójában munkások dolgoztak, akik rettenetes büzt éreztek a villa egyik ablakából. Felfeszítették az ablakot és Zoffmann Ölon feloszlásban levő hüllája fektet előttük. Az öngyilkosságot már vagy négy hete követték el egy forgópisztollyal. Levelet nem hagyott hátra.

Vizbe zuhant vonat. Párisból jelentik: Borzasztó szerencsétlenség történt ma Montreux és Allay állomás közelében. Ma reggel 7 óra körül árvíz következtében a vasúti vonalon lévő hídő abban a pillanatban süllyedt el, mikor az Argüer-ből Poityer-t át érkező vonat a folyó hídjára ért. A híd az utasokkal megtelt vasúttal a vízbe zuhant. Az áldozatok száma igen nagy, mert a sebessé rohanó árdól csak kevesen tudták partra jutni.

Eljegyzés. Horváth Eiszló Aradról eljegyzte Peréssy Leáné kisasszonyt Magyar-Pécakán.

Eljegyzés. Horváth Eiszló Aradról eljegyzte Peréssy Leáné kisasszonyt Magyar-Pécakán.

— A Sacré Coeurból a bodegába. Nagyváradról jelentik: Tragikus multja van annak az asszonynak is, aki mint kiszolgáló leány a napokban lép be a nagyvárad Erdélyi Borozóba. Még az érdekes pályák között van egyike a legérdekesebbnek az övé. Egy Schmidt nevű berlini gyárosnak a leánya a feltűnő fejedelmi szépségű, magas barna asszony, aki az előkelő szülői háznál, kitűnő nevelésben, részesül.

— Sardülő leánykorában a „Sacré Coeur”-ben nevelkedett és valóban rendkívüli műveltségre tett szert. — Egy mulatságon megismerkedett egy magyar őrnaggyal, aki eleganciájával, kedvességével, és finom modorával hamarosan meghódította a fiatal leányt. A szülőket hozzáadták leányukat a daliás katonatiszthez, akivel körülbelül egy évig boldogan élt a szép német asszony. Házasságuk második esztendejében Bécsben tartózkodott az érdekes pár és itt beleszeretett az asszony egy fiatal konzulba, aki miután az asszony első férjétől, az őrnagytól törvényesen elvált, elvette feleségül. Ez a házassága se tartott sokáig. Második férjében is csalódott, megunta és egy szép napon a faképnél hagyta. Most kezdődött a kálváriája. Egyik kávéház kaszárja után a másik, míg végre egy debreceni bodegába vetődött, ahonnan a napokban a Nagy Sándor-utcai Erdélyi Borozóba szerződött kiszolgáló leányuk az egykori uriasasszony.

— Arad népessége fogy. A legutóbbi népszámlálási adatok általános csökkenést szűntek és alaposan lelehasztották a lokálpatrióták vérmes reményeit. Arad város népességének fejlődése nem olyan mérvű, mint ahogyan azt a Nagy Aradról álmódózik elképzelték. A gazdasági élet fejlődésével járó szaporodás messze mögötte maradt a teoria számításainak, olyannyira, hogy Arad helye a magyar városok sorában igen nagy változást szenvedett. Azonban sokkal szomorubb a népszámlálási statisztika tanulságairól a városi anyakönyvi hivatal tapasztalata, amely azt bizonyítja, hogy Arad népessége szemmel láthatólag csökken. Az 1911. év kezdetétől a mai napig ugyanis a halálozás száma tartja a rekordot a születésekkel szemben. Míg november 23-ig 1317 halálesetet könyvelték el, addig a születések száma csak 1241-re emelkedett. Megjegyzendő, hogy a halálozást jelző számban nem foglalják be a halva született gyermekek száma, ami körülbelül 55-re tehető. A múlt év 11 hónapjában 1269 születéssel 1142 haláleset állott szemben. Az anyakönyvi hivatal megállapítása szerint a törvénytelen születésű gyermekek száma rendkívül emelkedőben van. Ezek az adatok a szociologusnak és a politikusnak igen ékes és bőbeszédű panaszra nyithatják ajkait és bizonyára gondolkodóba ejtik mindazokat, akik az ország és a város fejlődésének szomorú jelenségeivel foglalkozni kénytelenek.

— Elfogott rablók. Debrecenből jelentik: Hetekig tartó nyomozás után ma elfogták a hajduböszörményi rablókat, akik Angyal gabonakereskedőt kirabolták és súlyosan megsebesítették a fiával együtt. A rablókat névszerint: Hegedűs Mihály jómódú cipészmeztért, Kelemen Gábor napszámost és egy Mercki nevű fuvarost az ügyészségre kísérték a csendőrkök.

— Eloszlott a titok. Nagyszénásról jelentik: Gyanus körülmények között hunyt el tegnap délután Dani József vagyonos földbirtokos. Miután a halálának okát külföldre nem lehetett megállapítani a földbirtokos hüllőjét felboncolták és megállapították, hogy egy halászalka keresztül-szurta a szerencsétlen földbirtokos belét és a halál ennek következtében állt be.

— Süteménnyel megmérgezett gyermekek. Olmüchből táviratozzák: A rendőrség igen fontos mérgezés dolgában folytat vizsgálatot. Egy körülbelül husz esztendő, jól öltözött leánykísérő csomagot adott át az utcán két fiúnak s arra kérte őket, vigyék el Benirszka Mária esetlédnek, aki egy tanítónál szolgál. A fiúk át is adták a csomagot a esetlédnek, aki ezután felbontotta. Több darab cukorsütemény volt benne, amelyből egyet oda adott a gazdája két gyermekének, az ötéves Ottónak és a negyedéves Frigyesnek. Amikor a gyermekek megették a süteményt, csakhamar rosszul lettek tőle. Az orvosi segítség nem használt és a két kis fiú meghalt. A mérgezéssel a esetléd lány testvérét gyanúsítják, akit letartóztattak.

— „Nem érdemes meghalni”. Szegedről táviratozzák: A nemrég eltűnt Solti László szegedi bankhivatalnok, akiről azt hitték, hogy amerikai párbajnak lett áldozata, most újra Szegeden tartózkodik Fehér Ferenc nevű barátjánál. Solti elmondta, hogy eltűnésekor Budapestre, majd Abbáziába ment, ahonnan kirándulást tett Olaszországba és Dalmáciába. Amerikai párbaja valóban volt, de belátta, hogy nem érdemes meghalni. Udülése alatt tizenkét kilogramot hizott, most pedig Vásárhelyre, birtokukra megy szórakozni.

— Amerikai milliomosok balesete. Newyorkból jelentik: A Hamourg-Amerikai társaságnak Prinz Joachim nevű gőzöse a Bahama-szigetek egyikénél zátonyra jutott. A hajón csak első osztályú utasok voltak, köztük sok amerikai milliomos. Newyorkban a hír nagy feltűnést keltett, mert az utasok között volt Bryan, a demokráta-párt elnökjelölte is feleségével és négy unokájával. Azt hiszik, hogy a hajót meg tudják menteni. Az utasokat már partra szállították.

— Halálos szerencsétlenség a vasutnál. A napokban Kétegyházában a vasúti állomáson a tehervonat beérkezése után tolatni kezdett. A tolatásnál Nagy István aradi kiségitő fékező is segédkezett. Egy alkalommal a mozdony általi hátrafelé tolatás miatt hozzá kellett kapcsolni néhány álló telerkocsikhoz. Nagy István azonban olyan vigyázatlanul lépett az összekapcsolás teljesítése végett a kocsik közé, hogy az ütőközök közé került, melyek mellkasát összenyomták és rögtön halálát okozták.

— Üzletáthelyezés. Inasz I. és Fia könyvkereskedő cég Andrassy-téri üzletét a Weitzer János utcába helyezi át. A cég saját érdekében kéri a vásárló közönséget, hogy karácsonyi szükségletét már most szerezzék be mindkét üzletében.

— Névmagyarosítás. Kiskoru Stern Sándor aradi illetőségű nagyvárad lakos családja nevének „Csillag”-ra kért átváltoztatása az 1911. évi 164.852. számú belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— A zsinagógából. A templomi előjáróság ezennel tudomasra hozza, hogy péntek este az istentisztelet 4 órakor kezdődik.

— Tűz. Ma este öt órakor Pollák Lajos Karolina utca és József főherceg ut sarkán levő fűszerüzletének kirakáiban egyik segéd gyertya mellett dolgozott és a disszítés tüzet fogott. A tüzoltók kivonultak és néhány pillanat alatt elnyomták a tüzet.

— Helyreigazítás. Az aradi izr. jótékony nőegylet annak a kijelentésére kért fel bennünket, hogy november hó 22-én tartott közgyűlésében Neuman Fúrák Mária alnok indítványára Schulhof Károlyné, Funkelstein Józsefné és Goldschmidt Sándorné úrasnonyoknak a szegénytanítók felruházásáért a Magyarországi jegyalkönyvtár fejezte ki elismerését és köszönetét, egyben kimondta határozatilag azt is, hogy nevezett úrasnonyok kért fel ezen leendőnként a jövőben állandóan való felállítására.

— Osecsemők ruházata már jóval annak születése előtt képezi a fiatal anya tanulmány tárgyát. Sokkal fontosabb azonban a gyermeknek adandó táplálék tanulmányozni, ha azt maga nem táplálhatja. Alapos táplálékot nyújt ez esetben „Kufeké”, mert az a anyatejben levő tápanyagot kellő mértékben tartalmaz. Tejjel vegyítve a gyermek szívesen veszi, könnyen emészthető, jól állható és így alapja a sikeres fejlődésnek.

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Novák Rudolf fogműtermét Arad Szabadságtér 50. szám alatt, dr. Kronstein háza mellett. 80 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad. Könyvesbolt Kerpel Izsó kölcsező-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

— Esperantó nyelvtanok és szótárak Kerpelnél. 5419

* Könyvtárakat folyó olcsóságok Kerpelnél. 4871

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilág — a „Kölcsező” Kerpel 30 fillér Vojtek és Weisznál. 4510

TARKASÁGOK.

(Hivatalos és felhivatalos.) Zipernovszky Károlyné, az illusztris békeapostolnő, felolvasása után a Kölcsey egyesület a nagyszámu aradi tisztelői banketten ünnepelték. Nagyon természetesen, hogy a bankettől a beszédek sem maradtak el. Az első felszólaló, Varjassy Árpád, királyi tanácsos, a Kölcsey egyesület elnöke volt, aki meleg szavakkal köszönte meg Zipernovszky Károlyné a szereplését a élénk színekkel esztelte a békeapostolnő érdemeit. A nagyhatásu beszéd után Krenner Miklós dr. azolalt fel. Beszéde elején kiemelte, hogy a Kölcsey egyesület nevében Varjassy Árpád már hivatalosan üdözölte az egyesület kiváló vendégét s így ő most már legfeljebb felhivatalosan beszélhet.

Krenner Miklós szellemes beszéde után egy jókedvű bankettező szomszédjához fordulva félig hangosan megjegyezte:

— A beszéd nagyon szép volt, de Krenner dokornak nincs igaza. Ez a beszéd nem volt felhivatalos. Ha Krenner dr. felhivatalosan nyilatkozott volna, akkor az előtte szólónak minden egyes szavát meg kellett volna cáfolnia.

(Nemess Zsiga szavazata.) Ezzel a két beszéddel azonban még nem ért véget a Zipernovszky banketten elhangzott toasztok sora. Harmadiknak Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő szólalt fel s nem tudni hivatalos, vagy felhivatalos minőségben-e, de a békét dicőerte. Lendületes szavakkal mutatta be a béke áldásait és éléuken esztelte a háboru borzalmaikat, morális és gazdasági kártevéseit. Mély hatást gyakoroltak a jelenvoltakra Nemess dr. szavai. Hogy a hangulat ne komolyodjék túlságosan el, arról ismét az előbbi jókedvű bankettező tett. A szép beszéd után ugyanis odafordult Nemess doktorhoz:

— Remélem, hogy miután a képviselő ur annyira meg van győződve a háboru áldatlan voltáról, a most elhangzottak után nem fogja megszavazni a hadügyi kiadásokat?

— Én szívesen lemondanék arról, hogy megszavazzam — vágott szellemesen vissza a képviselő — csak már lenne alkalom arra, hogy ne szavazzam meg.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Utörő-Társaság Szabadiskolája IV. évf. rendes előadását e hó 24-én azaz pénteken este fél 8 órakor a Központi-szálloda nagytermébe (bejárati a Szilassy-utca) tartja. Az előadó Fényes Samu. Egyben felkérjük az Utörő-Társaság rendes és alapító, pártoló tagjait, hogy az előadás megjelenni sziveskedjenek az előadásra.

Aradon Boros Bani ter. 15. sz. telefon 153

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruhaza
Arad, József főherceg-ut 3., (a Kos-
suth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

3802

Olcsó árak!!

Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

T. K. Budapest, VIII. József körút 20.

Krach. Bizony mi ilyesmiről nem tudunk. Legjobb lesz, ha hirdeti magát.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Lelkész és tanító harca.

(Balán Vazul nyilatkozata.)

Arad, november 23.

Az Aradi Közlöny tegnapi, 267. számában írtunk arról a háborúságról, amely Balán Vazul borosjenői román lelkész és Dirlea Pál román tanító között folyik. Balán Vazul, az őt sértő szentszéki ügyészi jelentésre vonatkozólag válaszul a következő levelet intézte hozzánk:

Tekintetes Szerkesztőség! Trutia Péter aradi szentszéki ügyész a szentszékhez intézett beadványában olyan sértő szavakkal illetett engem, hogy azt reputációm érdekében szó nélkül nem hagyhatom. Hogy pedig a közönség előtt teljesen tisztán álljon ez a régen húzó és sokszor szellőztetett ügy, a következő részletes felvilágosítást teszem közzé:

A dolog még 1910. évi január havában kezdődött. Ekkor eljött hozzám idősebb Mada Tódor borosjenői lakos és nekem, mint az iskolának akkori igazgatójának elpanaszolta, hogy Dirlea Pál tanító az iskolában fajtalanodik Mada gyermekével. Munteán Szilárd iparos szintén jelen volt nálam (s hallotta Mada panaszát. Ő nem állhatta meg, hogy Dirlea cselekedetét fel ne jelentse az aradi gör. kel. szentszéknek. Utóbb Mada előadását több tanu is megerősítette, akik látták, hogy Dirlea fajtalanodik Mada gyermekével. Munteán feljelentésére megindult a vizsgálat a szentszék-nél és a szentszéki kiküldöttek kihallgatták Mada Tódort. Ez az ember azonban meglepő módon letagadta azt, hogy nálam járt volna Dirlea ellen panaszkodni. A szentszék azonban újból kihallgatta Mada Tódort, aki ekkor már újból megerősítette azt, hogy nálam járt és visszavonta azt a vallomását, amelyben letagadta, hogy Dirlea ellen nálam panaszkodott. A többi kihallgatott tanuk között Gergár György azt vallotta, hogy én pénzt ígértem neki, ha Dirlea ellen tesz vallomást; azonban később lelkiismereti furdalásai támadtak e valótlan kijelentése miatt és azt az esperesi hivatalban ünnepélyesen visszavonta, kijelentvén, hogy Dirlea őt jól megvendégelte, ha ellenem megteszi súlyos, de hazug vallomását. Együttal az esperesi hivatalban azt is beismerte, hogy Dirlea vele is erkölcselenkedett.

Közben a szentszék tovább folytatta a vizsgálatot és kihallgatta Mada Tódor 13 éves fiát, ifju Mada Tódort, akivel — az apja állítása

szerint — a tanító fajtalanzkodott. A fiu azt vallotta, hogy én neki öt krajcárt adtam, ha Dirlea ellen vallomás tesz. Kihallgatták ugyanekkor Sztepics Szilárd 12 éves fiut, Dirlea volt tanítványát, aki azt vallotta, hogy én szentkenyeret (preszkura) adtam neki, ha a tanítója ellen vall.

Ebből tehát nyilvánvaló, hogy ugy Mada Tódornak, mint Gergár Györgynek vallomását, amelyet ellenem tettem, teljesen *semmisnek kell tekinteni*, mert hiszen ellenem tett kijelentéseiket — amint fentebb megírtam — *viszszavonták*. Ellenem tehát mindössze a két fiunak: ifju Madának és Stepicsnek vallomása állott fenn és a *szentszéki ügyész* erre a két megbízhatatlan gyerekre alapítja ellenem elkészített súlyosan sértő jelentését, amely az Aradi Közlönyben megjelent. De még ennek a két gyereknek a vallomásából is ki kell venni a Mada fiu kijelentését, mert hiszen az ő apja eskü alatt azt vallotta, hogy ő a fia panaszkodására tette meg nálam azt a nyilatkozatot, hogy Dirlea a Mada-fiuval fajtalanzkodott. Meg kell azonban jegyezni, hogy Gergár György már azután vonta vissza a vallomását, miután a szentszéki ügyész elkészítette ellenem a sértő jelentést. De ha az ügyész igazságszerető ember volna, akkor Gergár módosított vallomása után visszavonta volna alaptalan jelentését. Ebből is látható, hogy az ügyészt *nem a jó akarat* vezette ebben az ügyben.

Nagyon fontos és határozottan ez ügyhöz tartozik az a sajtópör, amelyet Dirlea indított Munteán Szilárd iparos ellen. Amint fentebb megírtam, Munteán jelentette föl Dirleát a szentszék-nél fajtalanzkodás miatt. Munteán a szentszéki vizsgálat adatait közzétette az Arad és Vidéke című lapban és ezért a cikkért Dirlea ellene rágalmazás miatt sajtópört indított a nagyváradi ügyészségnél. Az ügyészség elrendelte a vizsgálatot és Munteánnak megengedte a Dirlea ellen emelt vád bebizonyítását. A következő tanuk kihallgatását kérte Munteán: Berár György, Mikle Szilárd, Juge György, Mada Constantin, Mada Tódor, Pantea Ádám, Makuca Karácsony, Augustin Vazul és Pantea Marica. Hogy ezek a tanuk mit vallhattak Dirlea ellen, azt sejteni lehet abból, hogy Munteán ellen az *ügyész elejtette a vádat* a sajtópörben 6889 1911. szám alatt. E határozat ellen a tanító felfolyamodott a törvényszék vadtanácsához, de őt ott elutasították. A királyi ügyészség most már úgy találta, hogy Dirlea ellen kell az eljárást megindítani a btk. 241. szakasza alapján, fajtalankodás miatt. A borosjenői járásbíróság meg is indította az eljárást és a tárgyaláson az előbb említett tanuk Dirlea ellen igazolták a fajtalankodás vádját. A tárgyaláson a tanuknak Dirleával való szembesítése idegizgató volt. A járásbíróság azonban

felmentette Dirleát, mert a tanító cselekedete a büntetethez idejét már túlhaladta, vagyis *elévült*, az elévülési időn belül történt esetre pedig nem volt elég bizonyíték. Meg kell itt jegyezni, hogy míg a nagyváradi ügyészség Dirlea cselekményét a btk. 241. szakaszába ütköző vétségnek látta, addig az aradi ügyészség csak a btk. 242. szakasza alapján emelt vádat ellene. Azonban ennek a pörnek még nincs teljesen vége, mert a felmentő ítélet ellen az ügyész felebbezett az aradi törvényszékhez és december 16 án tartják meg a tárgyalást Dirlea ellen. Világos tehát, hogy a szentszéki ügyészi jelentés publikálásának célja hangulat-keltés volt.

Amint a pörökből kitünik, nekem nem kellett senkit megvesztegetni és nem is vesztegettem meg senkit és mégis sok tanu vallott Dirlea ellen. Tehát a szentszéki ügyész megvesztegetési vádjá teljesen alaptalan. Ellenben ezekben a pörökben megállapítást nyert az, hogy Dirlea Berár Györgyöt, Mikle Szilárdot és Gergár Györgyöt igenis megvendégelte, hogy a vizsgálóbíró előtt tett vallomásukat visszavonják.

A szentszéki ügyésznek ellenem tett sértő jelentése különben sem bir alappal, mert Pantea Ádám vallomását nem a valósághoz hiven adta vissza ez a jelentés, hanem azt ellenem igyekezett felhasználni. Egyébként pedig mi jogon vádaskodott ellenem a szentszéki ügyész? Hiszen a szentszék őt nem arra hatalmazta fel, hogy ellenem, hanem hogy Dirlea ellen készítse vádiratot. De nemcsak a szentszék nem bizta meg őt ezzel, hanem arra egyébként se volt oka, mert hiszen *ellenem soha senki panaszt nem adott be*.

De szerencsére a szentszék se vette nagyon komolyan az ügyész jelentését, mert nem ellenem, hanem Dirlea ellen lépett föl a szentszék, amikor 5736/911. szám alatt hozott határozattal őt felfüggesztette állásától. E határozatban kimondta a szentszék, hogy Dirlea már két év előtt fajtalanzkodott, de időt engedtek neki, hogy magát ez alól tisztázza. Hiába helyezték vissza aztán Dirleát állásába, a határozatnak eme súlyos indokát nem lehet megsemmisíteni és elfelejteni.

Az itt elmondottakból mindenki tisztán láthatja, hogy a szentszéki ügyész jelentésének az a része, mintha bosszútól vezéreltetve én kezdeményeztem volna Dirlea ellen a fajtalankodás vádját, — teljesen valótlan és mint rám nézve sértő állítást, vissza is kell utasítanom.

Most már írhat és beszélhet rólam Dirlea amit akar, én nem törődöm vele, mert az én lelkiismeretem tiszta és nyugodt.

Borosjenő, 1911. november 23

Teljes tisztelettel:

Balan Vazul
 gör. kel. lelkész.

Telefon 162. Porosz szalon vasaláshoz darabos uradalmi jutányos áron kapható

fűtőszén bükkfaszén REUSZ MÓR és FIA
 1^a porosz és csomagolt faszén czégnél

Telefon 162. **diókoks** Aradon, Boros Beni-tér 12. sz.

Megnyilt az új Angol Enyveshát Vállalat

Andrássy-tér 8. sz. alatt
(Minorita templommal szemben)

hol a legélethűbb mellképek már 2—3 órán belül elkészülnek. **12 darab 60 fillér.** Legkellemesebb ajándék hozzátartozóink részére. **Ujdonság enyveshát levelezőlapokban.** Remek kivitelben **6 drb. I kor. 20 fill.**
Felvételek fénykép után is eszközöltetnek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Kinevezés. Az aradi Széchenyi gőzmalom igazgatósága **Kintzig János** elnöke mellett ma délután tartott ülésén **Leipniker Adolf**ot, igazgatósági titkárrá nevezte ki

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, november 24

Készáru.

Amerika 1/4-ét olcsóbb. Kínát mérsékelt, vetelkedv korlátolt, 10 ezer mm 5 fillérrel olcsóbb. As árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Déli árszám	2 órai árszám
Rosa 1912. áprilisé	11.84	11.85
Rosa 1912. áprilisé	10.34	10.35
Tangeri 1912. májusi	8.48	8.49
Zab 1912. áprilisé	9.79	9.80

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés)

— November 23 —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀	111
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀	90.70
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₁₀	78
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₁₀	91.25
Horvát-szlávon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	226
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	153
Osztrák járadék papírban	91.50
Osztrák járadék aranyban	94.75
Osztrák járadék aranyban	115.25
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	163
Osztrák magyar bankrészvény	2.05
Magyar hitelbank-részvény	847
Osztrák hitelintézeti részvény	648.75
Ostr.-magy.-államvasut. részvény	732.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07
Német birodalmi márka	117.43 1/2
London vista	240.22 1/2
Páris vista	95.30
20 márkás arany	23.50

Kőbányai sertésplac.

— Nov. 23. —

November 22. Magyar elsőrendű; Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 149 — 150 fillér. Fialat közép (páronként 251 — 320 kilo-

grammig terjedő súlyban) 156 — 158 fillér. Közép (páronként 240 — 280 kgr.) 162 — 168 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi november hó 20. napján volt készlet 23622 drb. — 1911. november hó 21-én felbajtatott 737 drb., — 1911. november 21-én elszállított 183 drb., — 1911. nov. 22. napjára maradt készletben 24176 drb.

A hízott sertésüzletirányzata: csendes.

Felolós szerkesztő:
Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ

Péntek, 1911. november hó 24-én

C) óriási. C) bérlet

Szentivánéji álom.

Énekes tündérrége 5 felvonásban. Írta: Shakespeare. Fordította: Arany János. Zenejét szerlette: Mendelssohn. Rendező: Kesztyer Ede.

SZEMÉLYEK:

Thesous	Kesztyer Ede.	Hyppolita	Folinuszné E.
Lisander	Delli Lajos.	Helena	Novák Irén.
Demetrius	Beregi S. dr.	Heléna	Kápolnay J.
Vaczor, ács	Várnai Jenő.	Oberon	Huszar K.
Zaboly	Polgár S.	Titania	Fográdi M.
Dudás	Gyöző A.	Egy tündér	Neogrady D.

Kezdete este 7/8 órakor.

URANIA

színház.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadzsög-tér - előtt.)

Ma pénteken, 1911. november 24.

1. Ové az utolsó szó. Humoros. — 2. Gyurkovics leányok. Mulatságos. — 3. Paris a Szajna mellett. Látkép. — 4. A jó pipák. Humoros.
5. Büszke szívek. Dráma 3 felvonásban. Világláger. 1600 méter.

Műadások 8. a. 1/6 óratól kezdve este 11 óráig

Aranyak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 40 fill., IV. hely 20 fill., V. hely 10 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Bölgyek kértnek a neozóton kárp. nézői megjelens.

Az előadások tartama 2 óra

Az előadások harmadik részében...

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Magyar Tudományos Színház aradi előadása.

Ma pénteken, 1911. november 24-én:

Automobil fotel. Kacagató.

A négy ördög.

Szenzációs dráma az artisták elejéből. 1 előjáték és 2 felvonásban. Óriási világláger. Attrakció. 20.0 méteres kép.

Pali mint ruhabábu. Kemikus.

Az előadások kezdete délután 1/6 óratól folytatódagasan 11-ig tartanak.

Aranyak: Páholy díszként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-6 hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsori lapyn kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatar. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Weisz Hugó

fotóművész

tisztelettel meghívja Aradváros műértő közönségét Andrássy-tér 16. alatti kapualjában rendezett

művészi fényképkiállításának

megtekintésére. — Egyben kéri karácsonyra szánt megrendeléseiket lehetőleg előjegyzés szerint eszközölkék, naponta 9—6 óra között. Telefon 211.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

2434 - 1911.

Hirdetmény.

Az aradi ügyvédi kamara f. évi december hó 31-én, d. e. 10 óra kor Batthyányi utca 25. sz. házban levő helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a kamara tagjait ezenel meghívom.

A rendkívüli közgyűlés tárgya:

Az országos ügyvédi gyám és nyugdíjintézet 5 közgyűlési tagjának 3 év tartamára való megválasztása.

Kelt Aradon, 1911. november hó 15-én. 5668

Szalay Károly,

kir. tanácsos, kamarai elnök.

Egy okos fej

elsajátítja azon vívmányokat, melyekkel a tápszerkémia a háziasszonyt megajándékozta.

- Dr. Oetker sütőpora a 12 f. élesztő pótlásául szolgál, mellyel kuglófokat, linzi és más egyéb tortákat, valamint mindenemü süteményeket és tésztákat lazábbakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.
- Dr. Oetker pudingpora a 12 f. tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző, nagyszerű és olcsó utóeledelt nyújt.
- Dr. Oetker vanillincsokra a 12 f. csokoládé, tea, puding, tej, mártás és crème vanillizására szolgál és teljesen pótolja a drága vanília-csövet. Egy csomag tartalma 2—3 jó vanília-csőnek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagon. Kapható minden élelmiszer üzletben, valamint drogériában. Vények ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien.

455

Alkalmi vétetek és eladások

ékszertárgyakban

Arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

éras és ékszerész

Sztizor János-utca, Minorita-palota.

Zálogédulák

Arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megkötnek vagy más tárgyakra átcseréltetnek

TELEFON 434.

TELEFON 434.

Arad, Andrássy-tér 17.

(Reinhart-ház.)

Férfi kelengye óriási választékban.

Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 80 keronától.

Intézeti fiu kelengyek dus választékban.

Szabott árak! — Szolid kiszolgálás!

Városi és megyei telefon 765

Maidt és Schrodt

A legelegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők

Áruházában

TELEFON:
855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

OCASSIO ELADÁS

A közelgő karácsonyra való tekintettel, az összes raktáron levő áruk a mai naptól mérsékelt áron lesznek eladva.

OLCSÓ ÁRAK.

FELHIVÁS!

A magyar irodalom és művészet minden ágában forrongások és megújulások idejét éljük. Új hitet, új célokat hirdetnek a holnaposok, kik a magyar költészet és zamatát akarják megőrizni. A női szépséget, melyben a költészet minden bája, elbűvölő harmoniája összpontosul, ugyancsak a modern kor fegyverével, ártalmatlan, kipróbált arkrémekkel, szépítőszerekkel kell az ósdi vénülés ellen megvédelmeznünk.

A női szépség költészetének egyik kiváló eszközeivel, a törv. védett **Dr. Biró-féle Havasi Gyopár-crém**mel, ez a legnagyobb mértékben sikerült is.

A jelenkor modern női csaknem mindannyian használják a női szépség e biztos hatású eszközét.

A dr. Biró-féle HAVASI GYOPÁR-CRÉME ára:

Nagy tégely 1 K. — Mosdóvíz 1 K. — Szappan 70 f.

Főraktár: KOLOZSVÁR.

5093

Dr. Biró-féle gyógytár, Mátyás király-tér 6. sz.

Kapható ma már minden gyógyszerárban és drogeriában.

Legfinomabb színházi és dessert

czukorkák

nagy választékban kaphatók

Németh Imre

cukorka különlegességi üzletében

Andrássy-tér 20. és

Forray-utca 2. sz. a.

Telefon 418.

3751

Ezelőtt Bolezni Antal

CZERNÓCZKY M. I.

urjáné női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések legújabb francia vagy amerikai fazonban, legszebb kivitelben, jutányos árban készíttetnek.

Saját készítményű

czipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyrédmű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerozné

felkeresni vételköny-

szert nélkül

Vogel László

műórás és ékszerész üzletét.

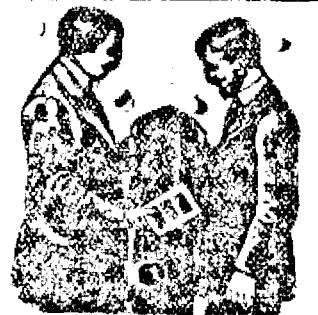
Veszek zálogcédulát,

főrt aranyat vagy más

tárgyakra becserelem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Brünni szövetek

ur ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók.

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN 41.

5904

A tanítói szövetség és az állami háztartások egyesületeinek szállítója. Ha direktre a gyárból veszi a fogyasztó csak a szükségesnek azt pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Das minis választék megtekintésére bármikor küldjük.

Háztartási és

pipere, cikkek legolcsóbban

Vojtek és Weisz

drogueriájában

Aradon.

1467

üzletemet feloszlatom

Az áru készletem mélyen leszállított árban kiárusítom. Hatóságilag engedélyezett kiárusításom már megkezdődött.

E héten
női glacé bőrkeztük, kiűnő minőség, fekete, fehér és színes
75 krajcár párja.

**Costüm kelmék
Ruha-szövetek**
minden színben és feketék.

Vásznak, sifonok
Női és leányconfectio
Szőnyegek függönyök, ágyterítők,
Szőrme-árak óriási választékban.

Meglepő olcsó árban kaphatók, amíg a készlet tart

Finom tenis flanellek széles áru 25 krajcár.
Hölgy flanellek minden színben 35 krajcár.

**Hoffmann
Sándor**
Arad, Színház-épület.
Kérem kirakataimat megteinteni!

Főzőtanfolyam urieleányoknak.

„A Szeréna Kath. Nőképző Egyesület” Aradon a város pártfogásával urieleányok részére három hónapos főzőtanfolyamot nyit. A tanfolyamon a legfinomabb magyar és francia konyha, ugyszintén cukrászat és befőttek készítésében nyernek kiképezést. A növendökek két csoportra lesznek beosztva, páros és páratlan napokra. A főző napon ebéden is lent maradnak a hölgyek, hogy a legmodernebb talalást is elsajátítsák. Havi tandíj 50 korona, beiratási díj 10 korona. A tanfolyamon vallás-különbőség nélkül vehetnek az uri leányok részt. Öt ingyenes hely: 2 a várostól, 1 a polgári jótékony nőegylettől, 1 a szegény tanulok egyesületétől, 1 az izr. nőegylettől kiküldve, kik erre igényt tarthatnak, kérvényeiket a polgármesteri hivatalnál és az illetékes nőegyleti elnöknél nyujtsák be.

Beiratkozni lehet december 1-ig Aradon a védasszonyoknál: Fábán Lajosné, Fábán-utca. Fabry Sándorné, csanádi-palota. Frick Józsefné, Heim Domokos-utca. Özv. Hauser Karolyné ezredesné, József főherceg-ut 10. Halmay Andorné, Zimand-düllő 3. Végvári Neuman Dánielné, Neuman-palota. Özv. Purgly Lajosné, József főherceg-ut. Shauer Eszti, Kapolda-utca 25. Vörös Henrikné, Batthyány-utca 27. Vizer Lajo-né, Petöfi-utca. Özv. Vertán Lukácsné, Révay-utca. A tanfolyam kezdődik 1911. december 4. József főherceg-ut 10., földszint. A főzőtanfolyam mell. miklósi Nikolits Szeréna ügy. elnök. Gróf Batthyányi Zsigmondna, elnök. Miklósi Nikolits Szeréna, ügy. elnök. Gróf Batthyányi Hanna, titkár. 5240

Permetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

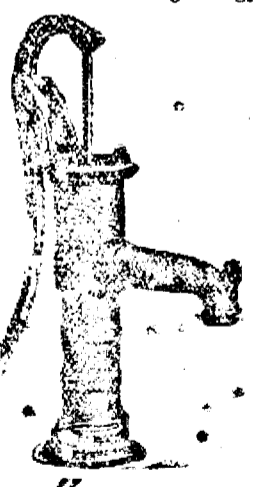
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummic-övek, legolcsóbb gyári árakon. A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarok

és a legjobb minőségű, belül gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak
hozzávaló csövekkel a legolcsóbb gyári árakban.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.
Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

Popper Testvérek

ujjonnan megnagyobbított
áruházában

- mélyen leszállított árakban e héten eladásra kerülnek:
- 1 vég 23 mtr Rumburgi vászon . . . . . 4 85 kr.
  - 1 vég 23 mtr cérna kanavász . . . . . 5 95 kr.
  - Angol szövet teljes ruhára 2 95 kr.
  - Patent bársony ruhára és diszkek minden szín — 65 kr
  - Ponger selyem minden színben . . . . . — 65 kr.
  - Louisien selyem minden színben . . . . . — 48 kr
  - Himzett blous . . . . . — 97 kr.
  - 5 drb len pohártörő . . . . . — 97 kr.
  - 6 pár női vagy férfi harisnya . . . . . — 97 kr.
  - Női ing Madapolan himzés . . . . . — 97 kr.
  - 12 drb batiszt vagy vászon zsebkendő . . . . . — 97 kr.
  - 1 drb kész alsólepedő varrás nélkül . . . . . — 97 kr.
  - Férfi vagy női ernyő . . . . . — 97 kr.
  - Tigris flanel takaró . . . . . — 97 kr.
  - 2 drb cérna ajour futó vagy millieü . . . . . — 97 kr
  - 1 drb Jäger triko ing vagy nadrág . . . . . — 97 kr
  - 1 drb 2 személyes rouge paplan . . . . . 2 36 kr

Vidéki rendelések pontosan eszközöketnek, meg nem felelőt visszavevünk és a pénzt visszaterítjük.

**Popper
Testvérek**
Arad, Forray-utca
(Gróf Hunyady-palota.)

Apollo Színház

Még csak
pénteken és
szombaton

4
Ördög

a legszebb ::
mozgófénykép.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a renkióvül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, akit asztma, tüdő- és gégefő tuberkulózis, tüdőcsuszorut, tüdővész, makacs köhögés, elnyálkásodás vagy állandó rekedtség gyötör s eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk **teljesen ingyen egy könyvet képekkel** Guttmann dr. orvostól a Finsen-gyógyintézet főorvosától a következő tárgyról: **Gyógyítható-e a tüdőbaj?** Azonkívül egy próbasomagot kitűnő diétikus teákból. Ezeket magasztalják, akik eddig használták. Gyakorlott orvosok ezt a teát mint kitűnő diétikumot **tüdőbaj** ellen (tüdővész), asztma, krónikus gégefő- és gégefőhurut ellen rendeltek és magasztalták. **A tea nem titkos szer, Lieber-féle növényekből készült, amelyeket császár rendeletre szabad forgalomba bocsátottak.** Ára olyan olcsó, hogy a legzegényebbek is használhadják. Hogy minden betegek minden rizikó nélkül alkalmat szűnjünk a tea kipróbálására s hogy a betegsége felől mindenkit felvilágosíthassunk, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a **Gyógyítható-e a tüdőbaj?** című német füzetet egy próbasomag teával **teljesen ingyen és bérmentesen.** Tessék levelezőlapot írni **Pohlman & Co. címre, Berlin 947. Müggelstrasse 25.** 5659

Költözők köztélmébe!

Világos világtal berendezéseket

csillárokkal

együtt kedvező üzleti feltételek mellett szerel és szállít

KOCH DANIEL

világosság-berendezési vállalat.
Arad, Deák Ferenc-u. 42.

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádógos. Készítmö-
dern butor veret. Fém-
csiszolás, galvanizálás.
(Nikkelezés, vörös és sár-
ga rezezés, horgonyozás,
ónozás, aranyozás, ezü-
sítés.) 3341

Galvanoplasztikai munkák

Egy

5662

rófős segéd

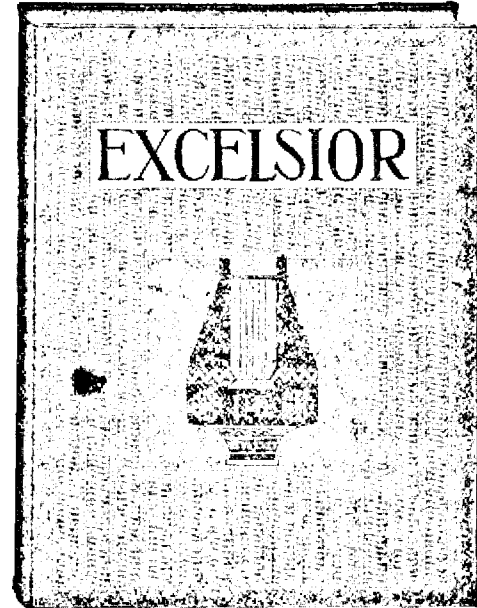
aki a román nyelvet

is bírja, azonnal

alkalmazást nyer

Kétegyházán

Schönbrun Albertnél.

Kiválóan alkal-
mas ajándék-
tárgy, terjedelme
400 oldal, 100 el-
sőrangú zenemű
tartalommal

Művészi, dusan
aranyozott, dí-
szes egész vá-
szon kötésben
bolti ára
K 12.— netto

EXCELSIOR ALBUM

szenzációs tartalmával felülmúl minden eddig megjelent hasonló gyűjteményt.

Ezen kiváló gondtal összeválogatott 100 zenemű (közte 27 gyönyörű dal) bolti ára egyenkénti beszerzésnél több mint 240 korona.

Megrendelhető: Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. zeneműkereskedésében Budapest, IV. Kristóf tér 3. — Ugyanitt ingyen kapható fenti album részletes tartalomjegyzéke.

YOGHURT.

Dr. Floris Á. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „Miképen lehetünk hosszúéletűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél bacte-
riumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a
bélben való rothadást.

A vértestecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge
savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomor-
nak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben
emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalma-
san pusztítja a baktériumokat így a táplálék felszívó-
dását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezen-
kívül azt a legüdvösebb legszerencsésebb és számukra
lenhasznosabb munkáját is fejt ki, hogy a véredé-
nyekben lerakodott vékony mészréteget úgy a vasta-
gabb mint a vékonyabb hajszáledényekben parányi
szemcsékre oldja fel. 1505

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyet-
len biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai
megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőt-
lenedett, lesoványodott vérszegény betegeknek rossz
emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL A R A D.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek,
legjobban ajánlható szer. **Teljesen szagtalan!**

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökere kiirtására.
— Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsepp.

Kitűnő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorsabályozó szer.
Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főljás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darab) 1 korona.

Kapható kisközlőn!

1845

Rózsnyai Mátvás

gyógyszertárban

Arad, Szabadság-tér.

A KÖZPONTI SZÁLLODA

modern szellemben vezetett télikertjében a nagyérdemű kö-
zönség a legkényesebb igényeket kielégítő konyhát és italokat

talál. Színház után meleg vacsora. Esküvőkes banquetek ré-
szére külön termek. **Mindennap elsőrangú cigány-
zene. Kávéházban exquisite vacsora.**

Kiváló tisztelettel:

Csermák Ágoston szállodás.

Arad rovathoz minden azo egy-
szeri beiktatasnak ara 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 157. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg előf — avagy levélbélyegekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkeresésekről, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban átláthatósággal jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratra díjtalanul megszerkesztül. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz.

Melyeket valamely jellege miatt kérének a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert ezekkel semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenéséig számított 4 héten belül elismertjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

„Ella.“

Szombat délután levele lesz a rendez helyen. 5665

„Mieziha.“

Kívánt helyen levél van. 5312

Egy kísérlet

Legelő hozzá, hogy a „Mimosa“-tej-crém csodás arcfinomító hatásáról meggyőződjön. Egy tégely ára 1 korona. Egy drb. szappan 70 fillér. Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Levél menő

az „Első szerelem“-re. 5669

Fiatal

vidéki hivatalnok állandó diskrét barátságát keresi egy intelligens, kedves fiatal leánynak, vagy asszonykának, kit havonta 40 koronával támogatna. Találkozás vasárnaponként. Levelek „Zsebpénz“ jellegére a lapban, lehetőleg jelezve a kiadóhivatalba küldendők, honnan vevény ellenében vitetem el.

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és Weisz készítménye. III-5251

„Ami hiszik, nem mulik.“

Megkaptam kedves levelét s nagyon örvendtem annak tartalmán, abból ugyanis már eleve kiviláglik az, mire vártam és számítottam. Már most is egészen az én ízlésem szerint ír, s biztos garantiát látok Önben arra nézve, hogy a megkezdendő jóbarátság, reám nézve nagyon kedves és kellemes is lesz s azt hiszem, nem esem tulságba, ha ugyanezt velem magamról is, de ezidő szerint még semmit sem ígerek, majd elvállalok a jövőben s a tények minden írás és ígéretnél jobban fognak bizonyoságot tenni. Tekintve, hogy ezen helyen a levelezés és a társalgás kissé túl nyilvános s miután Önnek is az a meggyőződése, hogy személyes ismeretség alapján jobban bonyolítható le a kitűzött cél, kérem sziveskedne alkalmat és módot nyújtani arra, hogy mint intelligens uriemberhez illik, az etiquette szabályainak megfelelően bemutatkozhassam s ez alkalommal tetszését, vagy nem tetszését elnyerjem. Szívesen várom tehát mielőbbi lekötözött értesítéseit s kérem, hogy azokat előbbi címemre küldve ez újságban jeleztetni sziveskedjék. Sok üdvözléssel vagyok készséges hive. 5339

Valódi francia

gummikülönlegességek legnagyobb választékban és legolcsóbban Hegedüs Gyulánál. 5451

Pipí.

Levele lehangel és rendkívül bántja önézetemet, hogy ennyire nem bizik bennem. Petőfi-utcai találkozásnak ne tulajdonítson semmit, hiszen szóbelileg is megmondtam. Tegnap délután előre megígért beteglátogatásra kellett mennem. Meggyőződhetett eddig is határtalan tiszteletemről és szeretetemről, csak arra kérem, bízzék bennem és a látszatnak ne tulajdonítson semmi fontosságot, annak megvan a maga oka, mit majd személyesen elmondok. Kinosan érint fenvegetése, hogy sokáig nem találkozunk, mire csak azt válaszolható, ha maga akar, úgy lehet, de fő az, hogy akarni kell. Irjen édes kicsim, kezeit csókolja imádattal. 5670

Angol és francia

Illatszerek, pouderek, szappanok, fésűk, hajlők és hajkefék dus választékban. Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

ALKALMAZÁST NYER.

Pénzbeszedő ügynökök

fix fizetés és magas jutalék mellett felvételnek a Singer Co varrógép részvénytársaságnál, (József főherceg-ut 9. sz.) ugy helyben, mint a megye több városaiban való alkalmaztatásra. 5666

INGATLAN.

Eladó

Révai-utca 2. sz. ház. Bővebbet ugyanott. 5489

Eladó magánház.

Dessewffy-utca 7. sz. a. új ház fürdőszobával, előnyös feltételek mellett, eladó. 5011

OKTATÁS.

Ha hull a haja,

használgon magyar haj-perolint, Vojtek és Weisz-tól. III-5251

Állandó tanfolyam:

Gépirás: az összes rendszerű gépeken. Gyorsírás: Gabelsberger-rendszer, levelező és vitairás. Könyvelés: egyszerű és kettős, amerikai. — Tágas, jól fűtött és világított új tantermeimben mérsékelt tandíj mellett minden hónapban új 3-3 hónapos kurzus veszi kezdetét. Jelentkezni bármikor lehet, mert a mulasztást különórákban, díjtalanul pótoljuk. Beiratkozni az egyes szakokra is lehet. Elsőrendű tantervek vezetése mellett, a jó eredmény elmaradhatatlan! Díjtalan, biztos állásközvetítés! — Ziffer Sándor írógépvállalata, József főherceg-ut 7. 4904

Lia meglázott

ne orvosságot, de egy csésze Vojtek és Weisz féle teát igyék. III-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Saját gyártmányu cipőket

ajánlunk a n. é. közönségnek. Aki egy próbavásárlást eszközöl, meg fog győződni azoknak tartósságáról. Mértékutáni rendelések legpontosabban teljesítetnek. Aradi Cipészek Termelő Szövetkezete, Szabadság-tér 15., a „Piros csizmához.“ 3451

Valódi francia

és angol illatszerek, hölgyporok, kölni vizek, arckrémek s más cosmetikai cikkek legnagyobb választékban Hegedüs Gyula kefe, pipere és illatszere kereskedésében. 5451

Használt írógépek

kitűnő állapotban (4-es és 10-es Yost) Smith Premier (egy színű és három színű írás), 7. és 9. Remington, látható írásu Monarch, Oliver, Stearns, Adler, Barlok, Underwood, stb. egy évi jótállással, rendkívül olcsón eladók, esetleg kibérelhetőek. (Vidékre is.) Nagy kellekraktár az összes rendszerekhez. Ziffer Sándor írógép-vállalata Arad, József főherceg-ut 7. 3431

Legújabb fa-dísz tárgyak

festésre, égetésre tarsó munkára, ékes kőkirakásra összes festészeti kellekekkel, gyári árban. Schweiczi festőminták tulkészlet folytán mélyen leszállított árban, kölcsönzésre is 30 fill. feljebb. Ablakpapir 80 fillértől feljebb. Minden díszműaru, imakönyv kedvezményes árban. Krausz Paulin, színház-épület. 4814

Tea törmelék

finom, zamatos legolcsóbban Vojtek és Weisznál. III-5215

A világhírű amerikai

„Vera“ cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szerkeszthetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Gőzkazán (álló)

kisebb üzem részere vagy mint kiegészítő kazán alkalmas, nagyon jutányosan eladó. Megtekinthető a Vasipari Részvénytársaság, Mikos Kelemen-utcai telephán. Bővebbet Vas és Társa cégnél Aradon, Boros Beni-tér 6. szám. 5639

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyv-és papir kereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308 sz. 2551

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és Weisznál. III-5251

Egy teljes hálószoba

fényezett vagy matt, keveset használt, jutányos árban eladó. Bleier Ignácz, Szent Pál-utca 12. 5640

Karácsonyról

viisszamaradt legdivatosabb doboz levélpapírok teljesen ép dobozokban 25% engedménnyel lesznek kiárusítva Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Andrassy-tér 16. Maurer-féle kilométer automobil- és kerékpár térkép ára 60 fillér. 555

Poloskák

és azok petéinek biztos kiirtására Radical poloskairtó folyadékot használjon. Egy üveg 60 fill. Hanzu Nestor Vöröskereszt Drogeria. 3621

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

Eladó

haláleset miatt Aradkövin (Kúvin, Aradmegye) a községi korcsma. Bővebbet a jelenlegi korcsmárosnál. 5657

KÜLÖNFÉLE.

Ügyes kárpitos

ajánkozik a szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, ugy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Csernovits Péter-utca 8. sz. 2287

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-5251

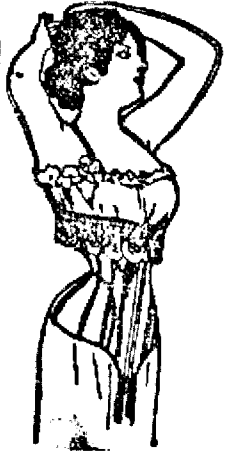
Épület és díszmű bádogos

munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken Blamant Jenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 3683

Ha nem jól eszik

a hizója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat tápporabát. III-5251

Csillárok,
Villamos felszerelések
legolcsóbban
Diamant-nál
Atzél Péter-utca 2. (szomszéd)

HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE

ajánlom a legmodernebb
angol és francia szabásu

FÜZŐIMMET

Készítek pongyola, has
és halcsont nélküli fűző-
ket a legujabb módszerrel. Elfoga-
dok fűzők tisztítását és alakítását.

Ernyőkülönlegességek dus válasz-
tékban. Ernyőjavításokat ugyszintén
áthuzatokat **olcsón** és **ponto-
san** eszközlök.

5646

VARGA D. DANI

fűző- és ernyőkészítő

ARAD, Andrásy-tér 20.
Telefon 808.

Feltűnő olcsóságok!

Karácsonyi és újévi ajándékok
legolcsóbb

beszerzési forrása

Az alant felsorolt áruk
ujévig leltározás miatt
leszállított árban kapha-
tók: Damaszt asztalemű
és ágykiszletek, szőnye-
gek, vásznak, női- és férfi-
szövetek, parchetek. stb.

MAUTHNER R.

olcsó éruháza

5621 Hunyadi-utca 1. szám.

ALAPITTATOTT 1889.

Várhoi László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-
utca 3. sz. (Minorita-palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó
legujabb divatszerinti

férfi-, női- és gyermek-cipők

készítését fájós lábakra is, pontos
kivitelben jutányos árért. Készít
továbbá bármely fegyvernemhez
tartozó önkéntes urak részére elő-
írással cipőket a legjobb minőségű
bőrökből. Ortopéd-cipők és vidéki
megrendelések 24 óra alatt ké-
szülnek. A lugosi honvédezedred tiszt-
tikarának szállítója. B. pártfogást
kér 3951

VÁRHOI LÁSZLÓ.

GARAI NÁROLY
RÉZ ÉS VASBÚTOR GYÁRA
ARADON
JÓZSEF-FŐHERCEG-ÚT 11.
TELEFON 847.

5371

Elegáns, sikkes

férfi ruhákat

ugyszintén

5484

urad: Imakhoz szükséges libériákat

olcsó árak mellett készít

Wertheim Jenő,

Englis Heuse uri szabóság

Arad, Boros Beni-tér 6.

Maison Ritscher

Arad, Salacz-u. I. II. em.
Az összes raktáron levő

eredeti Párisi
modellek, trot-
teur leány- és
gyászkalapok
leszállított ár-
ban kaphatók.

Mindenemű átalakítást gyorsan
és jutányos áron végzek. Gyászka-
pokot 4 óra alatt elkészítik.

Szíves pártfogást kér kiváló
tisztetélettel: 5613

Maison Ritscher.

Női felöltők

Orisi választék legujabb őszi és téli ujdonságokban.

Legujabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
Jutányos szabott árak.

4147

Radó Gyula

uj divatáruháza Arad, Andrásy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.